

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Наукова бібліотека

«Затверджую»

Ректор
Тернопільського національного
педагогічного університету

**Звіт роботи
наукової бібліотеки
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
за 2021 рік**

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Формування і організація бібліотечного фонду.....	5
Обслуговування користувачів та документовидача	9
Робота відділу обслуговування (абонементи)	10
Робота відділу обслуговування (читальні зали).....	12
Довідково-бібліографічна робота та інформаційне обслуговування	12
Автоматизація бібліотечних процесів та електронні ресурси	19
Корпоративні проекти.....	24
Науково-методична та науково-дослідна робота.....	25
Видавнича робота.....	26
Підвищення кваліфікації. Стажування.....	27
Популяризація університетської освіти та науки, профорієнтаційні та просвітницькі проекти ..	29
Міжнародна співпраця.....	38
Матеріально-технічна база бібліотеки	38
Нове у роботі бібліотеки.....	39

Вступ

Функціонування закладів вищої освіти, реалізація освітніх програм неможливі без використання інформаційних ресурсів бібліотек. Бібліотека Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка є науковим, навчально-допоміжним, інформаційним, культурно-освітнім структурним підрозділом університету, який створює простір інформаційної взаємодії та крос-культурної комунікації учасників освітнього процесу.

Бібліотека університету – відкрита комунікаційно-комунікативна система, яка бере участь у педагогічно-виховному, міжкультурному обміні, а також в обміні як з внутрішніми структурними підрозділами навчального закладу (факультетами, кафедрами, побутовими службами), так і з іншими закладами освіти, видавництвами, бібліотеками тощо. Комунікативна діяльність бібліотеки спрямована на створення комфортного середовища для використання інформації; розвиток засобів внутрішніх та зовнішніх інформаційних зв'язків; формування інституалізованих і використання неінституалізованих каналів та засобів міжособистісного спілкування й обміну інформацією. Значну увагу бібліотека приділяє розвитку інформаційного потенціалу та забезпеченню інформаційних потреб користувачів.

Активне формування бібліотекою університету фонду електронних ресурсів сприяло ефективному використанню online методів обслуговування користувачів в поєднанні з offline обслуговуванням в умовах оголошеного карантину і змішаної форми навчання студентів.

Місія бібліотеки: створення власних інформаційних ресурсів, організація та використання власних, вітчизняних і світових інформаційних ресурсів, забезпечення швидкого та зручного доступу до них.

Мета: забезпечити якісне і оперативне бібліотечно-бібліографічне та інформаційне обслуговування студентів, аспірантів, професорсько-викладацького складу, наукових працівників, співробітників та інших категорій користувачів, відповідно до їх інформаційних запитів для набуття якісної освіти, розробки новітніх технологій підготовки фахівців та здійснення наукових досліджень.

Своєю діяльністю бібліотека сприяє розбудові національного інформаційного науково-освітнього та культурного простору, реалізації державної політики у галузі освіти, науки і культури, дотримуючись принципів гуманізму і демократизму, пріоритету загальнолюдських цінностей і моралі.

Критерії діяльності:

Якість – забезпечення ефективного бібліотечного обслуговування всіх користувачів, використовуючи найвищі стандарти в організації діяльності.

Відкритість і доступність – підтримка принципу академічної свободи, організація відкритого доступу до бібліотечних та зовнішніх ресурсів.

Співробітництво – забезпечення прямого та зворотного зв'язку з усіма структурними підрозділами університету, підтримка академічних та дослідницьких програм, взаємодія з бібліотеками інших систем та відомств міста, регіону, органами науково-технічної інформації, громадськими організаціями, освітніми добродійними фондами тощо.

Інновації – запровадження сучасних досягнень в інформаційній галузі, новітніх інформаційних технологій, комп'ютеризація інформаційно-бібліотечних процесів.

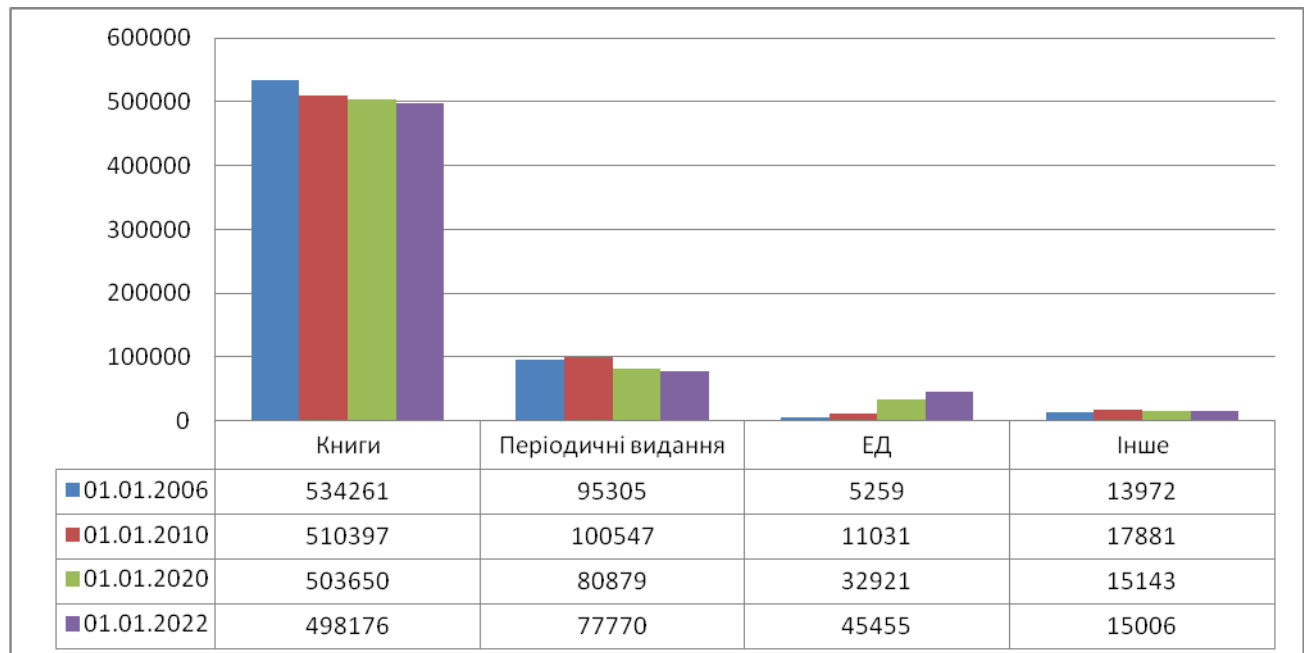
Завдання діяльності бібліотеки:

1. Формувати єдиний інформаційний простір задля підвищення якості інформаційного забезпечення навчально-виховної та наукової діяльності університету.
2. Формувати бібліотечний фонд відповідно до профілю університету та інформаційних потреб читачів.
3. Розвивати та впроваджувати сучасні інформаційні технології та ресурси.
4. Здійснювати самостійну та спільну з іншими організаціями і установами науково-дослідну, навчальну та організаційно-методичну роботу з питань книгознавства, інформатики, бібліотекознавства та бібліографії.

5. Розширювати номенклатуру бібліотечно-інформаційних послуг, удосконалювати традиційні та упроваджувати нові бібліотечні форми і методи роботи на основі новітніх інформаційних технологій та комп'ютеризації інформаційно-бібліотечних процесів.
6. Формувати та підтримувати позитивний імідж бібліотеки.
7. Брати участь у соціальних, культурних проектах, працюючи на посилення іміджу навчального закладу в освітньому просторі.

Формування і організація бібліотечного фонду

Інформаційно-документний ресурс бібліотеки містить дві взаємопов'язані та взаємодоповнюючі частини: базовий документний фонд (книги, періодичні видання тощо) та електронний контент.

Кількість ЕД у 2021 році зросла на 8942 документи і становить 45455 файлів (дипломні і магістерські роботи, дисертації, автореферати дисертацій, фахові видання університету тощо).

За цільовим призначенням найбільшу частину бібліотечного фонду становлять навчальні видання – 50,4%. Наукових видань – 38,6%, художніх – 11,0%.

Комплектування та облік бібліотечного фонду

Комплектування бібліотечного фонду здійснювалося на основі вивчення читацьких запитів, замовлень від факультетів (кафедр) університету, списків рекомендованої літератури з навчальних дисциплін. Відділ комплектування та наукової обробки документів надавав каталоги

та прайси видавництв, книготорговельних організацій кафедр для перегляду нових видань і формування замовлень.

Упродовж 2021 року із різних джерел комплектування до фонду бібліотеки надійшло 12553 примірників документів (7430 док. надійшло у 2020 р. ,7640 док. надійшло у 2019 р.).

Вид документа	2019	2020	2021
Книги	3168	2066	2682
Журнали	1284	968	483
Газети (підшивки)	48	49	35
Дисертації	50	12	35
Мережні документи, що доступні користувачам бібліотеки	2643	4131	8842
Інші документи	441	204	476

Спостерігаємо позитивну динаміку щодо комплектування фонду: на 69% збільшилася загальна кількість надходжень документів, на 29% збільшилося надходження книг. Більше, ніж у 2 рази зросло надходження електронних документів, що перш за все пов'язано із зростанням попиту на цифровий контент і використанням змішаної форми навчання здобувачів вищої освіти.

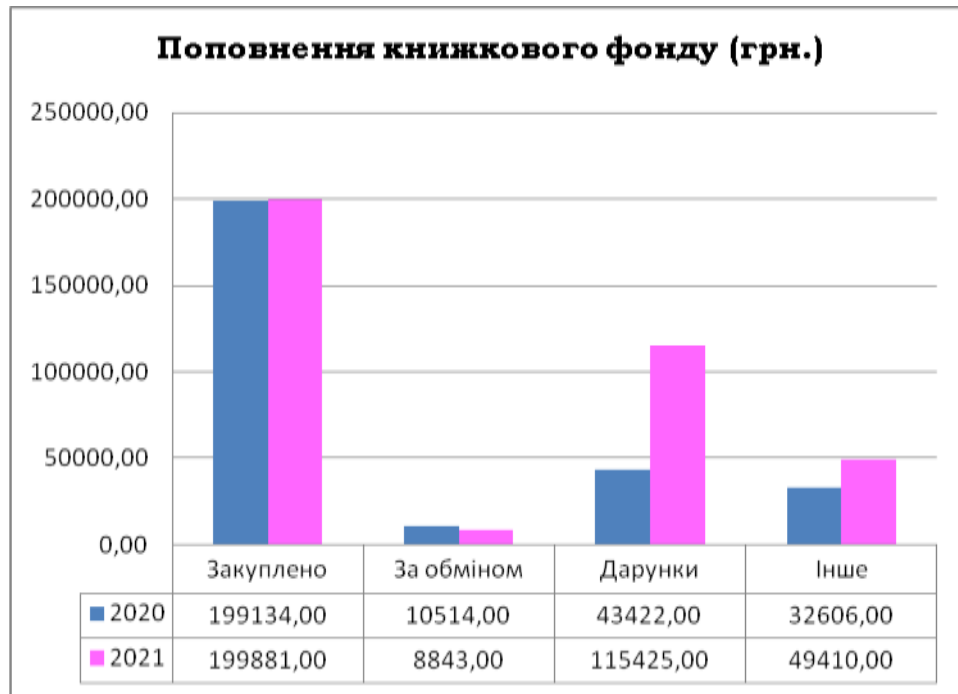
На 1.01.2022 року книжковий фонд бібліотеки (на паперових носіях) становить 500843 примірники.

	На 01.01.2021р.	Надходження	Вибуття	На 01.01.2022р.
Книги, брошури	500843	2682	5354	498171
у т. ч.				
навчальної	255715	1173	81	256807
наукової	175345	1044	7	176382
художньої	69783	465	5266	64982

Оновлення бібліотечного фонду навчальними виданнями в 2021 році:

$$1800 / 303899 \times 100\% = 0,59\%$$

Загалом у 2021 році оприбутковано книг на суму 373559,30 грн., що на 87883,30 грн. більше, ніж у 2020 році. На закупівлю необхідної навчальної і наукової літератури університет витратив 199881,00 грн.

На передплату періодичних видань на 2021 рік було витрачено 125695,65грн.

Всього передплачено 76 комплектів журналів і 11 – газет.

Для Етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка с. Велеснів було підписано «Урядовий кур'єр», «Вільне життя», «Літературна Україна», «Дзвін», «Народна творчість та етнологія».

Головними джерелами книгопостачання у 2021 році були:

- Академія (ТОВ ВЦ)
- Гельветика (ВД);
- Каравела(ПП);
- Круцько В. В. (СПД ФО);
- Нова Книга (ВД);
- Піча Ю. В. (ФОП);
- Скаді (ТОВ);
- Федчишин І. П. (ПП);
- Центр учбової літератури (ТОВ).

У 2021 році викладачами університету у фонд бібліотеки було передано 176 назв 239 примірників власних наукових і навчально-методичних праць на суму 20917,00 грн. Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка передав у фонд бібліотеки 46 прим. на суму 3220,00 грн.

Окрім того, у фонд бібліотеки надійшло 1337 прим. подарованих книг від юридичних та фізичних осіб, серед яких: д-р мед. наук, проф., завідувач кафедри медицини катастроф та військової медицини Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського Гудима А. А. (260 прим.), Товариство Українців Самостійників (87 прим.), канд. філол. наук, перекладач Асоціації перекладачів Альберти та Канадської ради перекладачів і термінологів, президент компанії «Східноєвропейські можливості» (East European Opportunities) (м. Сейнт-Альберт, Канада) Полковський В. П. (141 прим.), перший проректор ТНПУ ім. В. Гнатюка, д-р пед. наук, проф. Терещук Г. В. (44 прим.), письменниця,

перекладачка, педагог, випускниця природничого факультету 1972 р. ТДПІ Гонтарук Л. Р. (30 прим.), канд. філол. наук Гінка Б. І. (20 прим.) та ін.

Активними дарувальниками були: доктор філософських наук, професор, ректор ТНПУ ім. В. Гнатюка Буяк Б. Б., вчений-україніст, доктору філологічних наук, дослідник творчості В. М. Гнатюка Мушинка М. І., доктор філологічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу української та зарубіжної фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України Дмитренко М. К., старший науковий співробітник Центру українознавства КНУ ім. Т. Шевченка Кагамлик С. Р., доктор історичних наук, завідувач відділу соціальної антропології в Інституті народознавства НАН України Кісь О. Р., доктор політичних наук, професор Західноукраїнського національного університету Лазарович М. В., педагог, отаман-координатор Українського Буджацького козацтва Тимофєєв В. Я., доктор філософських наук Черепанова С. О., кандидат філологічних наук, доцент Західноукраїнського національного університету Штохман Л. М., художник, письменник Шпорчук П. П., доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук М. В. Бармак, доктор історичних наук, професор Зуляк І. С., доктор філологічних наук, професор кафедри теорії і методики української та світової літератури Лабашук О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Янкович О. І., кандидат філологічних наук Гінка Б. І., кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та методики її навчання Дем'янчук П. М., кандидат філологічних наук, викладач кафедри філологічних дисциплін початкової освіти Куца Л. П., кандидат філологічних наук, викладач кафедри теорії і практики перекладу Пасічник Н. І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови Рокіцька Н. В., доктор мистецтвознавства, професор, член Національної спілки композиторів України Смоляк О. С., кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови Ярема О. Б. та багато ін.

154 книги було передано в бібліотеку на безоплатній основі різними інститутами та організаціями: Національний музей Голодомору-геноциду (33 прим.), Український інститут книги (14 прим.), Інститут обдарованої дитини НАПН України (10 прим.), Чеський центр у Києві при Посольстві Чеської Республіки в Україні (10 прим.), Благодійний фонд «Фундація ім. Григорія Нудьги» (8 прим.), Інститут енциклопедичних досліджень НАН України (4 прим.), Європейський інститут гендерної рівності (2 прим.).

За актами заміни у фонд надійшло 102 примірники на суму 7435,00 грн.

За книгообміном отримано 73 прим. на суму 8993,00 грн. із бібліотек:

- Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (54 прим.);
- Наукова бібліотека ЛНУ ім. І. Франка (3 прим.)
- Наукова бібліотека Ужгородського національного університету (12 прим.);
- Наукова бібліотека Чернівецького національного ун-ту ім. Ю. Федьковича (2 прим.);
- Бібліотека Криворізького ботанічного саду НАН України (2 прим.).

З обмінного фонду було надіслано 25 прим. документів до Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки та низки бібліотек закладів вищої освіти..

Із пропонованими для обміну виданнями можна ознайомитися на сайті бібліотеки.

Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exchange-fund>.

Фонд рідкісних та цінних документів НБ ТНПУ станом на 1.01.2022 р. становить 16041 примірник. Зберігається фонд в окремому приміщенні. Всі документи представлено в електронному каталозі. Режим доступу: <http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocSearchForm>.

Для забезпечення страхових копій, а також в наукових цілях в інституційному репозитарії представлено 138 оцифрованих книг фонду рідкісних та цінних документів (<http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/659>).

Організація та збереження бібліотечного фонду

Збереження бібліотечних фондів є актуальним і складним завданням, адже бібліотека завжди вирішує дві протилежні проблеми – збереження фондів і водночас забезпечення до них доступу користувачів. Від успішного вирішення цього завдання залежить ефективність роботи всіх відділів бібліотеки.

Незважаючи на роботу в умовах оголошеного карантину, упровадження змішанові форми навчання та переведення 50% працівників на простій, у 2021 р. було проведено планову інвентаризацію фонду цінних і рідкісних видань наукової бібліотеки університету.

Перевірці підлягало 16161 примірник фонду цінних і рідкісних видань. Було встановлено, що всі примірники наявні в фонді. За згодою членів комісії 120 примірників малоцінних видань на суму 112,10 грн. було передано в фонд читального залу філологічної літератури і видань іноземними мовами. Станом на 15.12.2021 р. фонд цінних і рідкісних видань становить 16041 прим. на суму 63260 грн. 03 коп. Затрата часу на здійснення інвентаризації становила 540 робочих годин.

Вилучення документів з бібліотечного фонду у 2021 р. відбувалося за таких причин: загублені читачами або зношені. Списання документів, що знаходилися на балансовому обліку, здійснювалося відповідно до діючого порядку індексації вартості. Документи, що вибули, виключено з усіх облікових форм, у т. ч. індивідуальних каталогів, картотек, про що зроблено відповідний запис в акті на вилучення та відповідних облікових формах. Було здійснено вивезення списаних книг і періодичних видань.

У 2021 році було списано 5354 прим. книг і брошур на суму 4238,83 грн., 419 CD-ROM і 2348 прим. періодичних видань.

Упродовж року проводилась профілактична робота із забезпечення належного санітарного та гігієнічного стану зберігання документів в бібліотеці.

Наукове опрацювання документів. Організація пошукового апарату

Упродовж 2021 року співробітники відділу комплектування та наукової обробки документів, інформаційно-бібліографічного відділу здійснювали оперативне відображення бібліотечного фонду в електронному каталозі, а також в генеральному та нумераційному карткових каталогах.

В генеральний картковий каталог було роздруковано і вліто 1643 карток в генеральний картковий каталог, в нумераційний – 3901 індикатор.

Електронний каталог відображає весь бібліотечний фонд. Кількість записів в ЕК – 658991, у тому числі:

- книги – 176087;
- брошури – 1914;
- автореферати – 9559;
- дисертації – 773;
- періодичні видання – 77770;
- серіальні видання – 1921;
- дипломні і магістерські роботи – 17719;
- статті – 283552;
- складові частини документів – 23044.

Обслуговування користувачів та документовидача

Робота всіх відділів бібліотеки була спрямована на максимальне задоволення потреб користувачів в отриманні навчальної та наукової інформації в умовах дистанційної та змішаної

форм навчання і роботи, покращення умов самостійної роботи студентів як у читальних залах бібліотеки, так і в он-лайн режимі, збільшення сервісних послуг.

Основні завдання, над якими працював колектив бібліотеки упродовж 2021 року:

- надання якісних інформаційно-бібліотечних послуг, які впливають на підготовку високопрофесійних фахівців;
- культурно-просвітницька робота, сприяння інтелектуальному розвитку і самоствердженню особистості студента;
- популяризація видань шляхом оформлення виставок нових надходжень;
- співпраця з різними підрозділами університету;
- проведення заходів щодо збереження фонду бібліотеки;
- ліквідація читацької заборгованості.

Мережа диференційного обслуговування користувачів містить:

- 7 читальних залів на 308 посадкових місць (загальний читальний зал, зал суспільної літератури, зал філологічної літератури і видань іноземними мовами, дисертаційний читальний зал, зал рідкісних і цінних видань, зал електронних ресурсів, освітній хаб);
- 3 абонементи (абонемент навчальної літератури, абонемент наукової літератури, художній абонемент);
- 2 бібліотеки кафедр.

Загалом наукова бібліотека обслуговує 10 факультетів університету, центр довузівської підготовки та центр післядипломної освіти. Серед її користувачів доктори і кандидати наук, викладачі, наукові співробітники, аспіранти, студенти денної і заочної форм навчання, слухачі центру доуніверситетської підготовки та центру післядипломної освіти (понад 6 тис. осіб).

Обслуговування у 2021 р. здійснювалося через надання необмеженого відкритого доступу до Е-ресурсів (електронний каталог, інституційний репозитарій, сайт бібліотеки, бібліотека е-книг). До послуг користувачів була також електронна доставка документів (ЕДД).

Інформування про надходження нової літератури здійснювалося через:

- бюлетені нових надходжень;
- виставки нових надходжень;
- оголошення, телефон, електронні скриньки;
- соціальні мережі (Facebook).

Робота відділу обслуговування (абонементи)

Структура відділу обслуговування (абонемент):

- абонемент навчальної літератури;
- абонемент наукової літератури;
- абонемент художньої літератури.

У 2021 р. фонд абонементу навчальної, наукової та художньої літератури поповнився новою літературою на 1004 примірники, а саме:

- абонемент навчальної літератури – на 465 прим.;
- абонемент наукової літератури – на 95 прим.;
- абонемент художньої літератури – на 444 прим.

Упродовж року упорядковано та здійснено перестановку фонду абонементу навчальної літератури (суспільні науки) згідно таблиць УДК, одночасно відібрано застарілі видання до списання (близько 2 тис. примірників). Було проведено санітарно-гігієнічну обробку стелажів та книг. Окрім нових надходжень розставлено документи, які передано з читальних залів (220 примірників).

Проведено роботу з фондом художньої літератури, відібрано зношені видання для списання (5258 примірників художньої літератури).

Працівники відділу надавали консультації користувачам за телефоном з питань обслуговування та пошуку необхідних видань, систематично організовували виставки нових надходжень для популяризації читання та рекламування новинок, вивчали читацький попит для підготовки замовлень на придбання нових видань, приймали та оформляли документи замість загублених користувачами (44 примірники). Було обліковано відмови у видачі документів читачам для вивчення читацьких потреб і подальшого комплектування фонду. Кількість відмов на читацькі замовлення у 2021 р. становить 103 одиниці за причинами: видано – 65 од.; немає на абонементі – 38 од.

Для студентів 1 курсу проведено ознайомлювальні бесіди з правилами користування бібліотекою, її структурою, фондами тощо. Упродовж року перереєстровано документи на формулярах викладачів, аспірантів, співробітників університету (76 осіб, понад 200 книг).

У 2021 році майже вдвічі зменшилася кількість користувачів абонементу навчальної літератури, але в 2,9 разів збільшилась кількість читачів абонементу наукової літератури:

Це перш за все пояснюється широким використанням здобувачами вищої освіти матеріалів навчальних курсів в системі Moodle.

Зважаючи на змішану форму навчання, на 38% зросла кількість відвідувань абонементів у 2021 році порівняно з 2020 роком (2020 р. – 11650, 2021 – 16157). А показник книговидачі на абонементі загалом зріс в 1,7 рази в порівнянні з 2020 р. (2020 р. – 32689 примірників, 2021 р. – 55896 примірників).

На початку I семестру з дотриманням всіх карантинних норм та обмежень оперативно було здійснено книговидачу навчальної літератури студентам усіх спеціальностей та форм навчання.

За звітний період на абонементі навчальної, наукової та художньої літератури організовано 24 тематичні виставки, 2 огляди літератури («Душа рветься в молодість» (до 70 р. від д/н, лауреата Шевченківської премії, укр. письменника В. Шкляра), «Людина з душею поета» (до 115 р. від д/н українського поета, прозаїка, публіциста, політичного діяча І. Багряного)), виставки нових надходжень, які окрім того презентовано на сторінці «Facebook». На виставках було представлено 186 книг (видано 78 документів).

Напередодні свята всіх закоханих та дня дарування книги (11.02), працівники абонементів навчальної та наукової літератури організували книжкову виставку «Над світом панує любов» (42 кн.) та оформили креативну фотозону «День відкритих сердець (фото на пам'ять)».

Робота з боржниками. Значну увагу працівники відділу приділяли роботі із запобігання читацької заборгованості: проводили роз'яснювальні бесіди під час запису читачів (1 курс), надсилали листи-нагадування, повідомляли користувачів про заборгованість телефоном, за допомогою Viber, месенджера та ін.

Ефективним методом ліквідації читацької заборгованості було, є та залишається підписання студентами обхідних листків після закінчення навчання (підписано понад 1 тис. обхідних).

Робота відділу обслуговування (читальні зали)

Працівники читальних залів обслуговують користувачів всіх категорій науковою та навчальною літературою, надають допомогу у пошуку та отриманні інформації, а також організують культурно-просвітницькі заходи: круглі столи, семінари, святкові академії, літературно-музичні композиції, конференції тощо.

У структурі відділу є сектор зберігання фонду, Освітній хаб та шість читальних залів:

- загальний читальний зал (40 робочих місць);
- зал суспільно літератури (60 робочих місць);
- зал філологічної літератури та видань іноземними мовами (60 робочих місць);
- зал рідкісної та цінної літератури (10 робочих місць);
- дисертаційний читальний зал (12 робочих місць);
- зал електронних ресурсів (36 робочих місць).

Освітній хаб – це поліфункціональний мультимедійний майданчик для проведення актуальних тематичних заходів, конференцій, майстер-класів, воркшопів, хакатонів, пітчингів, зустрічей з інвесторами; це креативний простір для залучення активних студентів, освітян, професіоналів різних галузей, готових розповісти про власні ефективно реалізовані проекти.

Бібліотека долучилася до проекту «Вивчай та розривай: інфо-медійна грамотність», що реалізовується міжнародною організацією IREX (Радою міжнародних досліджень та обмінів) у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та МБФ «Академія української преси», за підтримки Державного департаменту США та Міністерства закордонних справ та справ співдружності націй Великої Британії. У рамках реалізації проекту у читальному залі філологічної літератури та видань іноземними мовами у 2021 р. діяла книжкова виставка «Інформаційна медіаграмотність для освітян».

Формування і організація бібліотечних фондів (читальні зали)

Загальний фонд відділу обслуговування (читальні зали) бібліотеки на 1.01.2022 року становить 282281 документ. У 2021 р. він поповнився на 3625 примірників нових надходжень, серед яких 1711 книг і брошур, 518 примірників періодичних видань, 1000 магістерських робіт, 35 дисертацій, 361 автореферат.

У 2021 році було закінчено ретроконверсію рідкісних періодичних видань, яку було розпочато у 2018 році. Отже, весь фонд представлено в електронному каталозі.

Було проведено планову інвентаризацію фонду рідкісних та цінних видань. Перевірка підлягала 16161 примірник фонду цінних і рідкісних видань. За згодою членів комісії 120 примірників малоцінних видань на суму 112,10 грн. було передано в фонд читального залу філологічної літератури і видань іноземними мовами. Станом на 15.12.2021 р. фонд цінних і рідкісних видань становить 16041 прим. на суму 63260 грн. 03 коп.

Обслуговування у читальних залах

У звітному році працівники читальних залів обслужили 5684 користувачі; кількість відвідувань – 20889, книговидача – 222113 документи.

Окрім того, працівники залів здійснювали аналітичний розпис наукових збірників (1094 статей) та реєстрацію авторефератів в ЕК (168 назв); брали активну участь в інформаційному обслуговуванні користувачів, підготовці культурно-просвітницьких заходів, відеоматеріалів.

Довідково-бібліографічна робота та інформаційне обслуговування

Основні напрями довідково-бібліографічної діяльності та інформаційного обслуговування інформаційно-бібліографічного відділу є незмінними:

- організація та удосконалення довідково-бібліографічного апарату НБ;

- організація довідково-бібліографічного та інформаційного обслуговування користувачів НБ;
- наповнення й редагування бази даних «Електронна картотека статей»;
- бібліографічне інформування (систематична робота, спрямована на задоволення запитів користувачів);
- бібліографічні консультації;
- рекомендаційно-бібліографічне обслуговування, яке здійснюється шляхом підготовки рекомендаційних списків літератури, бібліографічних оглядів, ВРІ за визначеними темами;
- формування інформаційної та читацької культури користувачів НБ;
- науково-бібліографічна робота, укладання бібліографічних покажчиків, списків літератури.

Окрім інформаційно-бібліографічного відділу в інформаційно-бібліографічному обслуговуванні брали участь всі підрозділи бібліотеки.

У звітному 2021 році зусилля співробітників відділу були спрямовані на ефективне використання інформаційних технологій в довідковому та інформаційно-бібліографічному забезпеченні користувачів, на розвиток електронної бази даних, навчання персоналу. Упродовж року було зроблено 7072 записи статей та складових частин документів в ЕК (5978 – записів зробили працівники інформаційно-бібліографічного відділу). У зв'язку із списанням 2348 примірників періодичних видань, з ЕК вилучено 5359 описів статей. БД статей та складових частин документів станом на 1.01.2021 становить 305323 записи. Аналітичний запис документів відображається лише в електронному каталозі.

Упродовж року працівниками відділу:

- переглянуто документів – 745;
- складено аналітичних описів – 5978;
- пересистематизовано статей за УДК – 181;
- вилучено з ЕК описів – 5359.

Підсобний фонд інформаційно-бібліографічного відділу становить 1422 документи (довідкові та фахові видання).

Упродовж 2021 р. працівники відділу обслужили 488 користувачів.

Користувачі	488
у т. ч.:	
Студенти	432
Аспіранти	13
Магістри	23
професорсько-викладацький склад університету	17
інші	3

З фонду відділу було видано 1702 документи: книг – 1259 примірників, періодичних видань – 443 примірники.

Упродовж року здобувачам вищої освіти і викладачам університету надавалися тематичні, інформаційні, уточнюючі довідки та систематизувалися наукові документи за індексами УДК; функціонувала віртуальна довідкова служба, мета якої – допомогти здобувачам вищої освіти і викладачам університету отримати інформацію в режимі віддаленого доступу, залучити нових користувачів, а також рекламувати інформаційні ресурси бібліотеки.

Виконано довідок, всього	961
у т.ч. тематичних	477
у т.ч. заіндексовано документів (УДК)	168
Інше	316
В автоматизованому режимі	498

У 2021 працівниками відділу на сайті бібліотеки розміщено 26 *електронних довідок*:

1. Актуальні питання розвитку соціальної роботи в Україні (17 дж.);
2. Атомна енергетика: основні проблеми та перспективи (9 дж.);
3. Великі гірські системи світу (119 дж.);
4. Використання ігрових технологій на уроках іноземної мови (12 дж.);
5. Геологічні об'єкти Українських Карпат як передумова розвитку туризму регіон (12 дж.);
6. Дизайн середовища (інтер'єри, ландшафт) 2017-2021 рр. (16 дж.);
7. Дозвілля дітей з особливими освітніми потребами на сторінках періодичних видань (31 дж.);
8. Жанрова специфіка лірики під час вивчення поетичних творів, особливості формування теоретико-літературних знань у процесі вивчення лірики (18 дж.);
9. Жіноча проза в українській літературі (13 дж.);
10. Замойський синод в історії греко-католицької церкви (11 дж.);
11. Магістерські роботи з 2005 року на тему: "Аеробіка, гімнастика, ритміка" (6 дж.);
12. Методи протидії корупції в податкових органах (26 дж.);
13. Методика вивчення синтаксису (16 дж.);
14. Методика викладання історії у школі: традиції та інновації (16 дж.);
15. Національне виховання молодших школярів (17 дж.);
16. Організація дозвілля дітей з особливими освітніми потребами (33 дж.);
17. Особливості писемного мовлення в старших дошкільників із ЗНМ в спеціальній літературі (13 дж.);
18. Поховально-поминальна обрядовість (16 дж.);
19. Проблематика пообразного аналізу художнього твору в школі (14 дж.);
20. Психологічний клімат інклюзивного середовища початкової школи (25 дж.);
21. Скасування кріпосного права в Україні (8 дж.);
22. Стресостійкість як спосіб попередження конфліктів у підлітків (9 дж.);
23. Формування в молодших школярів ключової компетентності «Навчання впродовж життя» засобами навчальних текстів підручника (12 дж.);
24. Фронестичний підхід до формування професійної відповідальності студентів технічних спеціальностей: моніторинг засобами інформаційно-комунікаційних технологій (11 дж.);
25. Художня література (публікації 2000–2021 рр.) про Київську Русь (14 дж.);
26. Язичницькі мотиви у віруваннях українців (21 дж.).

У режимі вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ) було обслужено:

- кількість абонентів – 5;
- кількість тем – 5;
- кількість інформаційних повідомлень, направлених абонентам ВРІ – 104;
- кількість позицій – 104.

Працівники відділу щоквартально готували «Інформаційний бюлетень нових надходжень», який містить новинки друкованих джерел поточного року. Описи подано відповідно до національного стандарту «ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Матеріал згруповано за галузями знань, у межах галузі – за алфавітом авторів або назв видань. Для зручності використання джерел надано інформацію про місце знаходження документів у структурних підрозділах бібліотеки та кількість примірників, електронні версії яких представлено також на сайті бібліотеки: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/latest-literature/348-biuleten/3927-biuleten-2021>.

У 2021 році активно використовували канал YouTube для інформування читачів про нові надходження в зали та абонементи бібліотеки (14 відео):

– Нові надходження літератури в зал філологічної літератури та видань іноземними мовами – 4 відео, понад 70 переглядів (<https://youtu.be/KLVlzBcvpRQ>; https://youtu.be/_m5lPX5vU5c; <https://youtu.be/TkSEjS-5w1c>; <https://youtu.be/GoO9tY6WycQ>).

– Нові надходження в загальний читальний зал – 6 відео, понад 100 переглядів (https://youtu.be/1_1dI764PaA; https://youtu.be/tcE653AJt_U; <https://youtu.be/z1o7xMhVwhE>; <https://www.youtube.com/watch?v=C8OG-PCkXYk>; <https://youtu.be/9N1NNE4bA1A>; <https://youtu.be/CQKY8Z8zk6U>).

– Нові надходження в читальний зал суспільної літератури – 2 відео, близько 30 переглядів (<https://www.youtube.com/watch?v=Z-55E6ak3cg>; <https://www.youtube.com/watch?v=MFmoAOvQSbc>).

– Нові надходження на абонемент навчальної та наукової літератури – 2 відео, 43 перегляди (<https://www.youtube.com/watch?v=haO13E0rVKw>; <https://www.youtube.com/watch?v=zhbJYd5tyQU>)

На сайті розміщено 10 бібліографічних оглядів літератури, на яких представлено 159 документів:

1. **Геніальна дочка українського народу** : 150 років з дня народження Лесі Українки – видатної української поетеси, громадської діячки : бібліографічний огляд літератури / підготувала Н. В. Галіцька. – Тернопіль, 2020. – 20 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/3734-lesja-ukrainka-21>.
2. **Життя «над прірвою» та під високою зорею** : 70 років від дня народження Степана Євстахійовича Сапеляка – поета, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка : бібліографічний огляд літератури / підготувала У. І. Безпалько. – Тернопіль, 2021. – 13 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/3869-s>.
3. **Життя, віддане Україні!** : до 165-річчя від дня народження Софії Русової – української культурно-освітньої діячки, видатного педагога, письменниці, однієї з організаторів українського жіночого руху : бібліографічний огляд літератури / підготувала С. Б. Тененьська. – 14 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/> ; <http://www.library.tnpu.edu.ua/>.
4. **Іван Багряний – титан українського духу** : 115 років від дня народження українського письменника, публіциста, політичного діяча : бібліографічний огляд літератури / підготувала І. М. Крупа. – Тернопіль, 2021. – 11 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4146-ivan-bahrianyi-tytan-ukrainskoho-dukhu-115-rokiv-vid-dnia-narodzhennia-ukrainskoho-pysmennyka-publitsysta-politychnoho-diiacha>.
5. **«Майстер історичних паралелей...»** : до 80-річчя від дня народження Бориса Семеновича Хижняка – відомого українського письменника, журналіста, громадського діяча : бібліографічний огляд літератури / підготувала І. В. Бенюк. – Тернопіль, 2021. – 10 дж. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4205-xuznjak-b>.
6. **Михайло Драгоманов: велич мислителя в контексті епохи** : до 180-річчя від дня народження відомого історика, філософа, публіциста, літературознавця, фольклориста, громадсько-політичного діяча : бібліографічний огляд літератури / підготувала І. В. Бенюк. – Тернопіль, 2021. – 19 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4122-mykhailo-drahomanov>.
7. **Мойсей української літератури** : 165 років від дня народження Івана Яковича Франка, видатного українського письменника та поета, публіциста і перекладача, науковця, вченого-енциклопедиста, громадського діяча : бібліографічний огляд

- літератури / підготувала У. І. Безпалько. – Тернопіль, 2021. – 20 джерел. Режим доступу
8. **Найвизначніша постать світового рівня** : до 155-річчя від дня народження Михайла Сергійовича Грушевського – визначного історика, археолога і соціолога, письменника, літературознавця і публіциста, організатора української науки : бібліографічний огляд літератури / підготувала Н. В. Галіцька. – Тернопіль, 2021. – 16 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4133-naivyznachnisha-postat-svitovoho-rivnia>.
 9. **Україна суверенна: від витоків до сьогодення** : бібліографічний огляд літератури / підготувала С. Б. Тененьська. – Тернопіль, 2021. – 11 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4124-u>.
 10. **Феноменально щасливий збирач** : до 150-річчя від дня народження Гнатюка Володимира Михайловича – етнографа, фольклориста, мовознавця, літературознавця, мистецтвознавця, перекладача, громадсько-культурного діяча : бібліографічний огляд літератури / підготувала У. І. Безпалько. – Тернопіль, 2021. – 15 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/3937-f>.

За звітний період співробітниками відділу підготовлено 15 інформаційних списків літератури, розміщених на сайті бібліотеки, в яких представлено 1138 джерел:

1. **Василь Махно – творчість та літературний шлях** : інформаційний список літератури / підготувала С. Б. Тененьська. – Тернопіль, 2021. – 79 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/4123-vasyl-makhno-tvorchist-ta-literaturnyi-shliakh>.
2. **Великий Каменяр** : до 165-річчя від дня народження Івана Яковича Франка, видатного українського письменника та поета, публіциста і перекладача, науковця, вченого-енциклопедиста, громадського діяча : інформаційний список літератури / підготувала У. І. Безпалько. – Тернопіль, 2021. – 167 джерел. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/4191-velykyj-kamehjar-2021>.
3. **Грані мовознавчого та наукового доробку Галини Іванівни Дідук-Ступ'як** : до 60-річного ювілею кандидата педагогічних наук, доцента кафедри української мови та методики її навчання : інформаційний список літератури / підготувала С. Б. Тененьська. – Тернопіль, 2021. – 118 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/4090-diduk-g-i>.
4. **Життя «над прірвою» та під високою зорею** : 70 років від дня народження Степана Євстахійовича Сапеляка : інформаційний список літератури / підготувала У. І. Безпалько. – Тернопіль, 2021. – 36 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/3869-s>.
5. **Іван Багряний – титан українського духу** : 115 років від дня народження українського письменника, публіциста, політичного діяча : інформаційний список літератури / підготувала І. М. Крупа. – Тернопіль, 2021. – 11 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/4146-ivan-bahrianyi-tytan-ukrainskoho-dukhu-115-rokiv-vid-dnia-narodzhennia-ukrainskoho-pysmennyka-publitsysta-politychnoho-diiacha>.
6. **Леся Українка – поетична квітка України** : 150 років від дня народження Лесі Українки – видатної української поетеси, громадської діячки : інформаційний список літератури / підготувала Н. В. Галіцька. – Тернопіль, 2021. – 66 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/4182-lesja-ukrainka>.
7. **Литвин Любов Мирославівна – науковець і теоретик** : до 55-річчя від дня народження : інформаційний список літератури / підготувала У. І. Безпалько. –

- Тернопіль, 2021. – 61 джерело. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/4089-lytvyn-l-m>.
8. **Михайло Грушевський – невтомний творець живої історії України** : до 155-річчя від дня народження Михайла Сергійовича Грушевського – визначного історика, археолога і соціолога, письменника, літературознавця і публіциста, організатора української науки : інформаційний список літератури / підготувала Н. В. Галицька. – 66 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/4183-grushewskuj-m>.
 9. **На ниві мовознавчої науки** : до 65-річного ювілею Володимира Андрійовича Буди – науковця, педагога-мовознавця, кандидата філологічних наук, доцента кафедри загального мовознавства і слов'янських мов : [інформаційний список літератури] / підготувала І. М. Крупа. – Тернопіль, 2021. – 40 джерел. – Режим доступу <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/4190-buda-21>.
 10. **Наукова та соціально-педагогічна діяльність Главацької Ольги Леонідівни** : до 55-річчя від дня народження : інформаційний список літератури / підготувала С. Б. Тененьська. – Тернопіль, 2021. – 30 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/3677-naukova-ta-sotsialno-pedahohichna-diialnist-hlavatskoi-olhy-leonidivny-do-55-richchia-vid-dnia-narodzhennia>.
 11. **Наукові та освітні досягнення Царика Любомира Петровича – українського географа, професора, доктора географічних наук, завідувача кафедри геоєкології і методики навчання екологічних дисциплін** : інформаційний список літератури / підготувала Н. В. Галицька. – Тернопіль, 2021. – 129 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/3682-tsaryk-lp>.
 12. **Невичерпний потенціал української культури** (лауреати Національної премії ім. Т. Г. Шевченка) : до 60-річчя заснування Національної премії ім. Т. Г. Шевченка (2015–2021 рр.) : інформаційний список літератури / підготувала С. Б. Тененьська. – Тернопіль, 2021. – 32 джерела. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/3978-premija-2021>.
 13. **Стратег розвитку легкої атлетики** : до 55-річчя від дня народження кандидата педагогічних наук, доцента кафедри теорії і методики олімпійського та професійного спорту Єднака Валерія Дмитровича : інформаційний список літератури / підготувала І. В. Бенюк. – Тернопіль, 2021. – 104 джерела. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/4196-jednak-2021>.
 14. **Тонка музика душі** : до 65-річчя від дня народження Стельмащука Зіновія Миколайовича – вченого в галузі музикознавства і музичної педагогіки, кандидата педагогічних наук, доцента, доктора філософії, декана факультету мистецтв : інформаційний список літератури / підготувала У. І. Безпалько. – Тернопіль, 2021. – 44 джерела. – Режим доступу: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliography-lists/349-bib-lists-liter-21/4163-stelmawuk-z-m>.
 15. **Феноменально щасливий збирач** : до 150-річчя від дня народження Гнатюка Володимира Михайловича : інформаційний список літератури / підготувала У. І. Безпалько. – Тернопіль, 2021. – 37 джерел. – Режим доступу: <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/exhibitions/3937-f>.

Проведено 5 інформаційних заходів:

1. Тиждень першокурсника **«Наша мета – освіта, наш девіз – дружба»**:
 - книжкова виставка «Бібліотека – відкритий світ інформації»;

- розгорнутий перегляд літератури «Минуле та сьогодення бібліотеки»;
 - екскурсія бібліотекою, ознайомлення з її фондами та правилами користування;
 - заняття «Основи інформаційної культури: пошук інформації в електронному каталозі»;
 - урок-тренінг з оволодіння самостійним пошуком потрібної інформації;
 - майстер-клас щодо роботи з довідково-пошуковим апаратом.
2. День бібліографії **«Інноватика в бібліотечно-інформаційному обслуговуванні користувачів»:**
- перегляд бібліографічних посібників та довідкових видань;
 - виставка біобібліографічних покажчиків наукової бібліотеки ТНПУ ім. В. Гнатюка;
 - оглядова бесіда «Наукова бібліотека в режимі онлайн: особливості дистанційної взаємодії із читачами»;
 - тренінг із формування навичок пошуку інформації в системі електронних каталогів;
 - консультація «Електронний формуляр як інструмент підвищення якості обслуговування користувача».
3. Тиждень дипломника **«Академічна доброчесність у вищій освіті»:**
- заняття з основ академічного письма та особливостей написання дипломних робіт для студентів факультету філології і журналістики;
 - онлайн-заняття з академічної доброчесності та запобігання плагіату для студентів факультету педагогіки і психології;
 - вебінар «Запобігання плагіату в студентській і науковій роботі, приклади та поради».
4. Тиждень кафедри теорії і практики перекладу:
- виставка видань викладачів кафедри «Новинки перекладознавства»;
 - перегляд літератури «Український художній переклад: історія і сучасність»;
 - презентація рідкісних і цінних видань, які зберігаються в бібліотеці;
 - конкурс знавців іноземної мови «Кращий переклад іншомовного твору»;
 - вікторина «Книги та Інтернет: об'єднані для знань»;
 - виставка мистецьких робіт студентів на тему: «Цікаве дозвілля».
5. День інформації **«Довкілля – основа нашого здоров'я»:**
- виставка-презентація нових видань «Планета Земля – наш спільний дім»;
 - прес-репортаж «Про цікаве і пізнавальне на сторінках преси»;
 - консультація «Пошук джерел про навколишнє середовище»;
 - бібліографічний урок «Електронний каталог – помічник у виборі книг».

Формування інформаційної культури читачів

Формування інформаційної культури користувачів НБ ТНПУ ґрунтується на системності, безперервності, діяльній підході до вдосконалення цього процесу. Інформаційна культура формує способи взаємодії студентів і викладачів на основі інформаційної компетентності, розвиває вміння і навички роботи з інформацією. Належний рівень інформаційної культури – це уміння усвідомлювати та формулювати власні інформаційні запити; готовність і уміння оперувати різними джерелами інформації, здійснювати їх свідомий вибір; спроможність створювати, зберігати та розповсюджувати інформацію, використовувати її в навчальній та науковій діяльності. Виконання цих завдань є основною метою занять з інформаційної культури, які організовують працівники інформаційно-бібліографічного відділу і відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення. Важливим є результат одночасного підвищення інформаційної культури і тих, хто навчається, і тих, хто навчає.

Робота всіх працівників бібліотеки була спрямована на підвищення інформаційної грамотності здобувачів вищої освіти. Для студентів першого курсу проведено 22 заняття з екскурсією по бібліотеці (145 осіб), під час яких розглянуто такі питання:

- бібліотека закладу вищої освіти, її структура, правила користування, функції та сервісні послуги;
- традиційний та електронний довідково-пошуковий апарат бібліотеки;
- новітні інформаційні технології в бібліотеці;
- автоматизований інформаційний пошук.

Для магістрантів проведено 10 занять, під час яких розглянуто такі питання:

- вимоги до оформлення списків використаних джерел в наукових працях;
- наукометричні бази даних;
- академічна доброчесність здобувачів вищої освіти.

Для науково-педагогічних працівників було проведено 2 заняття щодо пошуку інформації в базах Scopus і Web of Science, отримання ідентифікатора науковця ([ORCID ID](#), ResearcherID), розміщення власних публікацій в інституційному репозитарії.

Надавалась консультаційна та практична допомога щодо вдосконалення навичок роботи з електронним каталогом, складання і оформлення списків літератури до курсових та випускових робіт. Упродовж 2021 року надано 1342 бібліографічні консультації.

Автоматизація бібліотечних процесів та електронні ресурси

Використання сучасних інформаційних технологій в бібліотеці – реалії сьогодення, що стали стратегічним напрямком модернізації й перспективою розвитку наукової бібліотеки.

Відділ інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення є структурним підрозділом наукової бібліотеки університету, працівники якого: забезпечують роботу комп'ютерної мережі бібліотеки та мережевих інформаційних сервісів, серверів та автоматизованих робочих місць бібліотеки; здійснюють моніторинг досвіду вітчизняних та зарубіжних бібліотек в галузі автоматизації технологій обслуговування віддалених користувачів; забезпечують доступ до інформаційних ресурсів бібліотеки через глобальні комп'ютерні мережі; оцифровують паперові документи бібліотеки та беруть активну участь у формуванні її електронного фонду; розробляють та адмініструють засобами системи управління контентом JOOMLA сайт бібліотеки library.tnpu.edu.ua; здійснюють технічний супровід та організують доступ до сайту, організують веб-матеріали, актуалізують його контент; забезпечують накопичення та довготривале зберігання даних, їх цілісність, безпеку та доступність; забезпечують роботу автоматизованої бібліотечної інформаційної системи (УФД/Бібліотека), цілісність баз даних і електронного каталогу.

Програмне забезпечення та робота з базами даних

В роботі використовуються програмні продукти: УФД/БІБЛІОТЕКА, Microsoft Windows, DSpace, Windows Server 2008 R Enterprise, Microsoft Office, Ubuntu server, Joomla 3.10.4, Abby FineReader, Photoshop CS6, Adobe Acrobat X Pro, Movave Video Editor Plus, Camtasia studio.

Автоматизація бібліотечних процесів здійснюється за допомогою АІБС «УФД/БІБЛІОТЕКА». Упродовж року здійснено резервне копіювання програмних пакетів УФД/Бібліотека, на яких працює електронний каталог; проведено синхронізацію з програмою «1С: Бухгалтерія» для отримання відомостей про студентів і формування е-формуляра читача в базі даних (створено 1360 нових формулярів).

Електронний каталог (<http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocSearchForm>) – основа інформаційного обслуговування та базовий інформаційний продукт бібліотеки, найважливіша і найбільш рухома частина довідково-бібліографічного апарату НБ, що відображає весь фонд бібліотеки та потребує постійного роботи: оновлення, редагування тощо. Від його стану залежить якість, оперативність, повнота і точність довідково-бібліографічного

обслуговування. Всі користувачі бібліотеки мають цілодобовий доступ до ЕК через WEB-сайт НБ ТНПУ.

Е-каталог поєднує у собі бібліографічну базу даних, що працює в режимі реального часу та містить інформацію про видання в цілому і примірники, наявні в бібліотеці. Окрім того, він є інструментом для швидкого та якісного багатоаспектного пошуку і доступу до ресурсів та сервісів бібліотеки, власного електронного формуляра. Е-каталог забезпечує оперативний, багатоаспектний пошук інформації і надає її у зручній для користувача формі (враховуючи можливість представлення результатів пошуку як у роздрукованому вигляді, так і шляхом запису на електронні носії інформації) та в будь-якому режимі (при безпосередньому відвідуванні бібліотеки користувачем або в режимі on-line).

Упродовж 2021 року працівники відділу зареєстрували і засистематизували в ЕК:

- дисертацій – 35,
- магістерських робіт здобувачів вищої освіти – 1000.

Відскановано і переведено в цифровий формат 4849 сторінок змісту періодичних видань і документів з фонду цінних і рідкісних видань.

Електронний каталог містить близько 659 тис. записів (на 1.01.2022 р.). У 2021 р. зафіксовано 35 тис. звернень до ЕК. Окрім того у відкритому доступі в ЕК зареєстровано понад 7,8 тис. е-документів та 1400 посилань на відкриті веб-ресурси (сайти фахових видань України). Зважаючи на змішану форму навчання студентів, неможливість використання друкованих видань повною мірою через карантинні обмеження, спостерігався великий попит на е-документи. У 2021 р. кількість переглянутих і завантажених документів в ЕК бібліотеки становила 78560 одиниць.

Перелік таблиць (баз даних) на 1.01.2021:

1. Каталог книг
2. Каталог книг-стародруків
3. Каталог авторефератів і дисертацій
4. Систематична картотека статей
5. Каталог газет і журналів
6. Каталог нотних видань
7. Каталог образотворчих видань
8. Каталог картографічних видань
9. Каталог документів на змінних носіях
10. Краєзнавство
11. Книжкові знаки РЦВ
12. Наукові керівники і консультанти дисертацій
13. Науковці ТНПУ в наукометричних базах даних
14. Опоненти дисертацій
15. Персоналії
16. Сценарії шкільних заходів
17. Тематична картотека художніх творів
18. Електронна бібліотека оцифрованої літератури
19. Повнотекстова БД статей
20. Повнотекстова БД рідкісних видань
21. Повнотекстова БД Наукових записок ТНПУ та інших наукових видань університету
22. Повнотекстова БД авторефератів дисертацій
23. Повнотекстова БД дипломних робіт
24. Повнотекстова БД дисертацій
25. БД електронних довідок, рекомендаційних та інформаційних списків
26. БД списків і бюлетенів нових надходжень

27. БД «Дарунки бібліотеці»
28. БД віртуальних виставок
29. БД персональних бібліотек науковців
30. Фахові видання України

Загальний обсяг баз даних становить понад 703 тис. записів.

Функціонують службові БД: «Надходження до фонду», «Вибуття з фонду», «Потреби», «АПП до УДК», «Дисципліни», «Читачі», «Спеціальності ВАК», «УДК. Основні таблиці», «УДК. Допоміжні таблиці», «Організації», «Надання послуг», «Масові заходи», «Освітні програми».

Бібліотека електронних книг – комплексна інформаційна система, яка забезпечує пошук в електронному каталозі, а також надає доступ до повнотекстових робіт викладачів ТНПУ відповідно до рішення Вченої Ради університету. Доступ надається лише зареєстрованим читачам НБ університету (<http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocSearchForm>).

Здійснюється постійна робота щодо наповнення електронної бібліотеки. На 1.01.2022 р. її фонд становить 5532 документів. Загалом фонд поповнився 543 файлами. Упродовж року на замовлення кафедр оцифровано 18 документів (5516 сторінок).

Кількість переглянутих і завантажених документів – 255372. У порівнянні з 2020 роком цей показник зріс у 2,4 рази (було 106468 завантажень). Це пояснюється продовженням карантину і змішаною формою навчання студентів.

Отже, ведення електронного каталогу, наявність електронних документів як у відкритому, так і в закритому доступі, сприяли швидкій та ефективній переорієнтації обслуговування читачів з режиму offline на режим online в умовах оголошеного карантину і змішаної форми навчання студентів.

Web-сайт (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php>)

Основна інформація про роботу бібліотеки, про її структуру, ресурси, послуги, події і т.п. представлена на web-сайті бібліотеки. Інформація є актуальною і постійно поновлюється. Web-сайт має українську (<http://www.library.tnpu.edu.ua/>) та англійську версію (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/en/>). Програмне забезпечення, на якому базується web-сайт бібліотеки, є відкритою системою, що забезпечує можливість легко, зручно та оперативно вносити зміни та доповнення до інформативної частини сайту. Програмне забезпечення web-сайту – Joomla, версія 3.10.4.

У 2021 р. здійснювалися резервний щотижневий бекап засобами компоненту Акеєба Backup та підвищення версій програмних пакетів Joomla.

Упродовж року проводилась підтримка належного робочого стану інтернет-ресурсів бібліотеки:

- оновлення програмного забезпечення до актуальних версій;
- вирішення проблемних питань, які виникають під час роботи користувачів та редакторів з бібліотечними інформаційними ресурсами;
- захист від спам-роботів на основі CAPTCHA технології;
- резервний щотижневий бекап засобами компоненту Акеєба Backup та підвищення версій програмних пакетів Joomla;
- встановлення та оновлення плагінів, модулів.

Постійно проводиться робота із наповнення та корегування матеріалів на українській версії сайту. Загалом, цього року через систему управління контентом Joomla було:

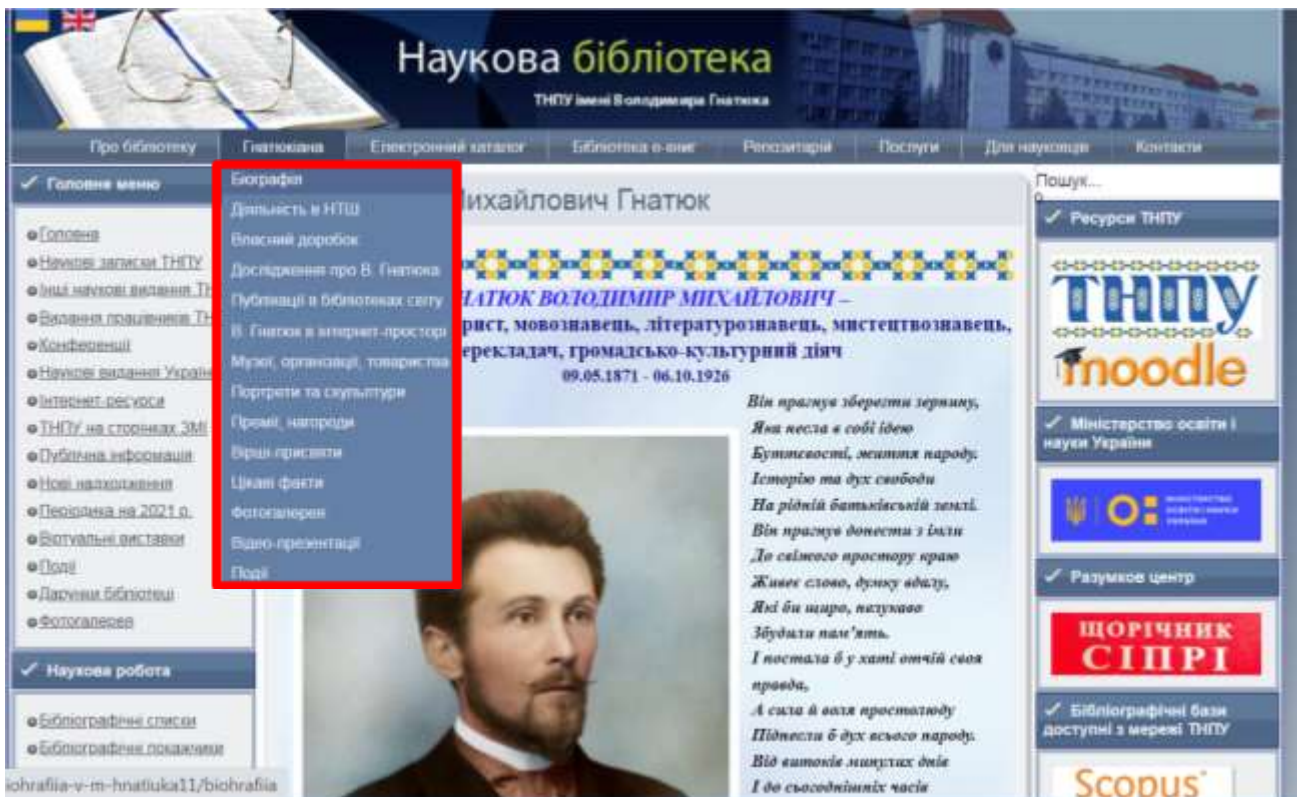
1. Створено та опубліковано 527 Web-сторінок.
2. Створено та опубліковано нові пункти меню: «Scopus», «Web of science», «Пошук інформації у фахових виданнях України».
3. Редаговано статті, категорії та модулі (код html, параметри налаштування та відображення сторінок) – 1658 матеріалів.

4. Загружено 1213 фото.
5. Створено банерів – 1.
6. Підключено нові надходження літератури – 3 бюлетені, «Наукові записки ТНПУ» – 9, інші наукові видання – 16; конференції – 26; новинна інформація – 24; «Віртуальні виставки» – 5; культурно-просвітницька робота – 10, привітання – 19; бібліографічних описів подарованих книг – 659; «Бібліографічні списки» – 13, «Бібліографічні покажчики» – 3; тематичні бібліографічні ресурси (ВРІ) – 5 тощо.

7. Продовжено роботу із сторінкою «Науковці ТНПУ», яку цього року збільшено на 15 профілів викладачів університету (загалом – 470 профілів), зроблено 1756 бібліографічних описів статей, монографій, методичних посібників та ін. документів. Прописано посилань у таблиці «Науковці ТНПУ» на Scopus – 59. Розділено pdf файли на статті – 8677; прописано електронні шляхи – 2583; конвертовано у pdf – 993 файли.

У 2020 році на сайті бібліотеки було створено нову рубрику «ТНПУ на сторінка ЗМІ». Для забезпечення її функціонування проводиться моніторинг друківаних та електронних засобів масової інформації для збереження і передачі новим покоління інформативних повідомлень про діяльність університету та його визначних діячів за період від 1960 рік по сьогоднішній день. У 2021 р. рубрика поповнилася на 157 посилань.

До 150-річчя від Дня народження патрона університету В. Гнатюка бібліотека розпочала роботу над новим проектом «Гнатюкіана в цифровому просторі», в межах якого створено близько 300 веб-сторінок, 17 рубрик, підключено 850 посилань, 600 е-документів праць В. Гнатюка та дослідників його наукового доробку, 111 фотографій. За результатами моніторингу інтернет ресурсів знайдено та прописано на сайті 51 посилання на каталоги іноземних бібліотек, що містять 278 скріншотів біописів та посилань на публікації про В. Гнатюка, його праці та листування, 27 скріншотів та посилань із інтернет-сторінок, присвячених В. Гнатюку.

Створено відеоролик «Володимир Михайлович Гнатюк – корифей української етнографії» (15 хв.) (<https://www.youtube.com/watch?v=ZnsW6m7liZY>).

З 2020 р. університет має доступ до міжнародних наукових баз даних Scopus і Web of Science за кошти держбюджету відповідно до наказу МОН України № 670 від 16.05.2019 р. «Про надання доступу вищим навчальним закладам і науковим установам, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних». Всі інструктивні матеріали щодо роботи з базами представлено на сайті бібліотеки: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/dlya-avtoriv-publikatsij/naukometriia> (текстовий формат) і <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/dlya-avtoriv-publikatsij/vebinary> (вебіари).

Окрім того з 13 вересня по 15 грудня 2021 р. було організовано безкоштовний тестовий доступ до електронних ресурсів видавництва Bentham Science. Bentham Science є видавцем рецензованої наукової літератури, що забезпечує видання понад 130 наукових журналів в електронному та друкованому форматах, які містять результати досліджень переважно в галузях фармакології та медицини, технічних та суспільних наук. З 1 жовтня по 31 грудня 2021 року до баз даних Ebscohost, інформаційні ресурси якої мають широке тематичне охоплення: від бізнесу та гуманітарних наук до медицини та екології.

У 2021 році здійснено корегування англomовної сторінки сайту:

1. Редаговано 297 матеріалів.
3. Створено англomовну версію рубрики «Гнатюкіана» – 12 рубрик.
4. Підключено в рубриці «Праці викладачів» – 102 од.
5. Прописано електронних шляхів – 4536.

Кількість звернень до веб-сайту бібліотеки – понад 71 тис.

На сайті представлено електронні сервіси:

Електронна довідка – користувач бібліотеки може отримати інформацію про роботу бібліотеки, її ресурси та послуги е-поштою (library@tnpu.edu.ua) або звернутись персонально до довідкової служби (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/poslugu/virtual-reference>). Цього року надано 359 таких довідок (на сайті представлено 42 е-довідки).

Електронна доставка документів (ЕДД) – безкоштовне замовлення цифрових копій статей, фрагментів чи розділу книги з фондів бібліотеки університету віддаленими користувачами (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/poslugu/edd-elektronna-dostavka-dokumentiv>). На запит користувачів у 2021 р. відскановано та відправлено 1496 сторінок на запит 79 замовників.

Визначення індексів УДК – online послуга індексації наукової продукції користувачів бібліотеки (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/poslugu/indeks-udk>). Відправлено 170 індексів УДК.

З 2020 року працює послуга та «Онлайн реєстрація».

Онлайн реєстрація (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/poslugu/onlain-reiestratsiia>) здійснюється через електронну пошту «Gmail» (library@tnpu.edu.ua) і створена для дистанційної реєстрації читачів у «Бібліотеці е-книг» або відновлення пін-коду для отримання друкованих видань. Послугою скористалося 24 користувачі.

Інституційний репозитарій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (DSpace_TNPU <http://dspace.tnpu.edu.ua:8080/jspui/?locale=uk>) працює з 1 вересня 2011 року.

Основне призначення DSpace_TNPU – накопичення, систематизація та зберігання інтелектуальних продуктів університетської спільноти, а також поширення цих матеріалів у цифровому форматі засобами Інтернет-технологій у середовищі світового науково-освітнього співтовариства.

Програмне забезпечення, на якому базується репозитарій (DSpace версія 6.3.) є відкритою системою, яка забезпечує можливість зручно та оперативно наповнювати фонди архіву, а також вносити зміни та доповнення до інформативної частини сторінки репозитарію.

Працівники відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення постійно корегують та наповнюють фонди репозитарію. Упродовж 2021 року зареєстровано і збережено в базі 7274 документів: статей – 5938, матеріалів конференцій – 19 повнотекстових (1188 статей), дисертацій – 35, авторефератів дисертацій – 24, монографій – 3 повнотекстові (66 статей), бібліографічних покажчиків – 1 та ін. На 1.01.2022 в архіві представлено 21062 документів. Кількість звернень до репозитарію – 3900, що вдвічі більше, ніж у 2020 р. (було 1800), користувачів репозитарію – 1,5 тис.

Працівники відділу надавали консультації та допомагали викладачам університету створювати власні профілі в різних наукометричних базах, отримувати ідентифікатори науковців ([ORCID ID](#), [ResearcherID](#)). В ЕК бібліотеки є 485 записів з інформацією про профілі науковців університету в наукометричних базах даних (31 запис введено в 2021 р.): [Academia.edu](#), [eLIBRARY](#), [Google Academia](#), [ORCID](#), [Scopus](#), [Web of Science](#), [Researcher ID](#). Вся допоміжна методична інформація, навчальні презентації представлені на сайті бібліотеки в розділі «Наукометрія» (<http://library.tnpu.edu.ua/index.php/dlya-avtoriv-publikatsij/naukometriia>).

З 2018 р. для просування бібліотечних послуг та інформаційних продуктів сайту функціонує сторінка соцмережі Facebook (<https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua>). Це забезпечує можливість створювати не лише додатковий канал трафіку на сайт чи отримувати зворотній зв'язок, а й рекламувати заходи, що відбуваються у науковій бібліотеці університету, запрошувати на них друзів, спілкуватися з відомими сучасними авторами, залучати нову аудиторію тощо. У 2021 р. було створено 115 дописів, охоплено аудиторії 17936.

З жовтня 2020 р. функціонує YouTube-канал бібліотеки (<https://www.youtube.com/channel/UC9B6-aEs-KMldrr5rkve2KA>), який було створено для кращої взаємодії книгозбірні із її читачами, залучення нових користувачів, поширення її нових інформаційних ресурсів. У 2021 р. розміщено 62 відео-матеріали, зафіксовано близько 2 тис. переглядів. Серед найбільш популярних: «Володимир Михайлович Гнатюк – корифей української етнографії (150 років від дня народження)» (<https://www.youtube.com/watch?v=ZnsW6m7liZY&t=151s>); мистецький онлайн-захід «Свободу не можна купити» до дня Гідності та Свободи (https://www.youtube.com/watch?v=OCL_P9dlqSM); відео-огляд до 180 річниці від дня народження Михайла Петровича Старицького (<https://www.youtube.com/watch?v=2YhxP0DfvqA&t=123s>), до 150-річчя від дня народження Лесі Українки (<https://www.youtube.com/watch?v=Y9egkmgP2Ec>); огляди нових надходжень в читальні зали бібліотеки та інструктивні матеріали щодо пошуку інформації в наукометричних базах.

Можливість вільного доступу до ресурсів бібліотеки через ЕК, сайт бібліотеки, надання допомоги в пошуку інформації в онлайн-ресурсах та наукометричних базах даних – все це має позитивний вплив на імідж бібліотеки.

Корпоративні проєкти

Упродовж року працівники бібліотеки готували реферативну інформацію на фахове видання університету «Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка» для загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова».

Продовжується співпраця з Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського. Підготовлено та надіслано реферативну інформацію на «Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка» за 2021 р.: № 1 – 27 статей.

Підготовлено та надіслано у базу даних бібліотеки ім. Вернадського електронні версії «Наукових записок ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Педагогіка» за 2021 р. (№ 1).

Бібліотека бере активну участь у корпоративному проєкті «Електронна бібліотека краєзнавчих видань Тернопільської області» – створення віртуальної бібліотеки повнотекстових електронних краєзнавчих документів із вільним доступом для користувачів у мережі Інтернет,

започаткований Тернопільською обласною універсальною бібліотекою у 2004 році. Інформація надається по мірі надходження документів.

Науково-методична та науково-дослідна робота

Науково-методична робота бібліотеки у 2021 році була спрямована на аналіз досягнутих цілей і виявлення нових можливостей для підвищення якості роботи усіх структурних підрозділів бібліотеки.

Основними напрямками роботи науково-методичного відділу у звітному році були:

- координування діяльності роботи відділів;
- аналіз звітів і планів роботи відділів;
- організація роботи науково-методичної ради;
- вивчення та популяризація інноваційного досвіду;
- організація і проведення семінарів, круглих столів, майстер-класів тощо;
- організація заходів з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

Упродовж року проводилися наради щодо виконання планових показників роботи структурних підрозділів бібліотеки, аналізу наповнення веб-сайту НБ ТНПУ, використання програмного пакету обслуговування користувачів «УФД/Бібліотека», формування цифрової бібліотеки університету та ін.

За звітний період розроблено, затверджено та представлено на каналі Youtube «Search information on Professional editions of Ukraine (Пошук інформації у фахових виданнях України)» (27 переглядів) (<https://www.youtube.com/watch?v=DctNrOA6QVg>).

Відділам бібліотеки упродовж року було надано консультації з питань:

- дистанційна самоосвіта бібліотекарів;
- систематизація за УДК: труднощі індексації;
- редагування бази книгозабезпеченості навчальних дисциплін;
- принципи відбору періодичних видань до списання;
- координація роботи відділів з інформаційного наповнення Web-сайту бібліотеки;
- принципи й вимоги до відео-матеріалів для розміщення на каналі YouTube;
- інвентаризація книжкового фонду: особливості проведення;
- видавнича діяльність – важлива складова роботи наукової бібліотеки;
- культурна спадщина у цифровому форматі.

Упродовж року для працівників бібліотеки було організовано семінар «Web-сайт НБ: координація роботи з інформаційного наповнення»; майстер-клас «Силабуси навчальних курсів та ОПП – джерела для редагування картотеки забезпеченості навчальних дисциплін»; «Школа керівника (дистанційна робота працівників бібліотеки в умовах оголошеного карантину)».

Робота методичної ради

Методична рада, як дорадчий орган при директорові бібліотеки, забезпечує діяльності бібліотеки з реалізації її функцій як підрозділу університету.

За рік проведено 5 засідань методичної ради, де розглядалися річні та перспективні плани роботи бібліотеки, план роботи методичної ради, плани семінарів з підвищення фахової кваліфікації, план видавничої діяльності, робота бібліотеки щодо забезпечення науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти та науковців університету, труднощі в індексуванні документів за УДК тощо. Обговорено та затверджено такі документи:

1. План роботи НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка та плани роботи структурних підрозділів на 2022 рік.
2. План заходів із підвищення кваліфікації працівників НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка на 2022 рік.
3. Атестація працівників у 2022 р.
4. Звіт про роботу наукової бібліотеки за 2021 р.

5. Звіти структурних підрозділів бібліотеки за 2021 р.
6. Акти списання документів у 2021 р.
7. Рекомендації до друку бібліографічних і біобібліографічних покажчиків.
8. Удосконалення робочих таблиць УДК.
9. Е-картотека книгозабезпечення студентів навчальною літературою.
10. Інвентаризація бібліотечного фонду бібліотеки закладу вищої освіти.
11. Редагування документів бібліотеки е-книг та репозитарію.
12. Підписка періодичних видань на 2022 рік.
13. План проведення інвентаризації у 2022 році.
14. План роботи з відбору і підготовки до списання застарілої літератури на 2022 р.
15. Структура сайту наукової бібліотеки (нові сторінки, корегування створених раніше).

На засіданні методичної ради затверджено: рекомендації «Search information on Professional editions of Ukraine (Пошук інформації у фахових виданнях України)», Акт із інвентаризації фонду рідкісних і цінних видань бібліотеки» бібліографічні покажчики (4) та бюлетені нових надходжень (4).

Науково-дослідна робота

У 2021 році було продовжено роботу над науковою темою «Фонд рідкісних і цінних видань наукової бібліотеки ТНПУ ім. В. Гнатюка як частина історико-культурної спадщини України». Здійснюється робота над підготовкою анотованого бібліографічного покажчика «Каталог фонду рідкісних видань наукової бібліотеки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Українські видання 1801–1922» (код групи – УКР).

У 2021 році працювали експертні групи Національного агентства із забезпечення якості освіти для проведення акредитаційної експертизи освітніх програм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (7), другого (магістерського) рівня вищої освіти (14) і третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (4) в online режимі, використовуючи програмне забезпечення Zoom.

Для експертних комісій були організовані відео-екскурсії по бібліотеці (директор бібліотеки). Окрім того, на online зустрічах членів комісій з допоміжними (сервісними) структурними підрозділами університету директор бібліотеки давала відповіді на питання щодо формування фонду бібліотеки, забезпеченості здобувачів вищої освіти навчальною літературою, можливості віддаленої роботи з ресурсами бібліотеки, доступу до наукометричних баз даних тощо.

У висновках комісій було зазначено, що бібліотечний фонд наукової, спеціальної літератури та періодичних видань знаходиться на високому рівні, постійно оновлюється і відповідає потребам освітніх компонентів освітніх програм. Академічний персонал і здобувачі ОПШ мають цілодобовий вільний доступ до фондів, електронних каталогів бібліотеки університету, електронного архіву-репозитарію.

Видавнича робота

У 2021 році підготовлено:

1. **Історик за велінням серця** : до 55-річчя від дня народження доктора історичних наук, професора, завідувача кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук – Бармака Миколи Валентиновича) : бібліогр. покажчик / НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка ; уклад. О. Я. Кульчицька ; У. І. Безпалько. – Тернопіль : Вектор, 2021. – 67 с. – (Бібліографія вчених ТНПУ ім. В. Гнатюка). – URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/20071>.

2. **Великий вчений Надзбруччя** : до 150-річчя від дня народження Володимира Михайловича Гнатюка – відомого фольклориста, етнографа, літературознавця : біобібліогр.

показчик / уклад. О. Я. Кульчицька. – Тернопіль : Вектор, 2021. – 106 с. – URL: http://catalog.library.tnpu.edu.ua/knigi/bibliograf/pok_hnatjuk_21.pdf.

3. **Педагог – це покликання** : до 60-річчя від дня народження кандидата педагогічних наук, доцента кафедри філологічних дисциплін початкової та дошкільної освіти Васильківської Надії Адамівни : біобібліографічний показчик / НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка ; уклад. та бібліогр. ред. О. Я. Кульчицька. – Тернопіль : Вектор, 2021. – 124 с. – (Бібліографія вчених ТНПУ ім. В. Гнатюка). – URL: http://catalog.library.tnpu.edu.ua/knigi/bibliograf/vasulkivska_pokaz.pdf.

4. **Науково-педагогічний доробок Степанюк Алли Василівни** : до 65-річчя від дня народження доктора педагогічних наук, професора, відмінника освіти України : біобібліогр. показчик / НБ ТНПУ ім. В. Гнатюка ; уклад. С. Б. Тененьська ; бібліогр. ред. О. Я. Кульчицька. – Тернопіль : Вектор, 2021. – 70 с. – (Бібліографія вчених ТНПУ ім. В. Гнатюка). – URL: <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/bibliograf>.

5. Інформаційний бюлетень нових надходжень. 2020 рік [Електронний ресурс]. Вип. 4. Жовтень–Грудень / Наукова бібліотека ТНПУ ім. В. Гнатюка ; уклад. І. В. Бенюк. – Тернопіль, 2021. – 55 с. – URL: http://library.tnpu.edu.ua/images/stories/pdf/buleten_4_20_.pdf.

6. Інформаційний бюлетень нових надходжень. 2021 рік. Вип. 1. Січень–Березень / ТНПУ ім. В. Гнатюка, наукова бібліотека; уклад. С. Б. Тененьська ; бібліогр. ред. О. Я. Кульчицька. – Тернопіль, 2021. – 39 с. – Режим доступу: http://library.tnpu.edu.ua/images/stories/pdf/buleten_1_21.pdf.

7. Інформаційний бюлетень нових надходжень. 2021 рік. Вип. 2. Квітень–Червень / ТНПУ ім. В. Гнатюка, наукова бібліотека; уклад. С. Б. Тененьська ; бібліогр. ред. О. Я. Кульчицька. – Тернопіль, 2021. – 47 с. – Режим доступу: http://library.tnpu.edu.ua/images/stories/pdf/buleten_2_21.pdf.

8. Інформаційний бюлетень нових надходжень. 2021 рік. Вип. 3. Липень–Вересень / ТНПУ ім. В. Гнатюка, наукова бібліотека; уклад. І. В. Бенюк; відпов. за вип. О. Я. Кульчицька. – Тернопіль, 2021. – 56 с. – Режим доступу: http://library.tnpu.edu.ua/images/stories/pdf/buleten_3_21.pdf.

Підвищення кваліфікації. Стажування

В науковій бібліотеці підвищення кваліфікації співробітників проводилося відповідно до Положення про підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, де система занять диференційована залежно від посади, освіти, бібліотечного стажу і базується на поєднанні індивідуального, групового та масового навчання.

Першочерговим завданням бібліотеки є організація навчання працівників роботі за новими інформаційними технологіями: вивчення нових носіїв і джерел інформації, освоєння процесів пошуку в мережі Інтернет, навичок організації інформаційного обслуговування користувачів.

Завідувач сектору комп'ютерного забезпечення Гулей Г. та бібліотекар І категорії відділу інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення Дорош І. пройшли онлайн-курс «Бібліотеки у досягненні Цілей сталого розвитку» (30 год. кожна), розроблений ГО «ВГО Українська бібліотечна асоціація» в межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру за фінансової підтримки Європейського Союзу та урядів Данії, Швейцарії та Швеції.

Гулей Г. отримала сертифікат з курсу «Академічна доброчесність в університеті» (Згод.), який читав доктор філологічних наук, PhD, професор НаУКМА Сергій Квіт, директор Центру забезпечення якості освіти Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Працівники бібліотеки взяли участь у вебінарах «Хижацькі видання: розпізнати і не припуститися помилки», «Оцінка здобутків і співпраці установ за даними Web of Science Core Collection та InCites», «Journal Citation Reports», та отримали відповідні сертифікати.

Отримано низку сертифікатів після занять, присвячених роботі з відкритими освітніми ресурсами й інституційним репозитарієм, та організованих Українською бібліотечною асоціацією спільно з Науковою бібліотекою ім. М. Максимовича і бібліотекою КПІ в межах секції університетських бібліотек.

4 березня заступник директора бібліотеки Кульчицька О. була учасником вебінару Publish not perish, или как не погибнуть при публикации (вебінар Clarivate та «Антиплагиат»).

3-4 березня 2021 р. директор бібліотеки Чайка І. взяла участь в XI Міжнародній конференції «Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: метаморфози навчального дизайну» (16 год.). Конференцію було присвячено аналізу концептуальній моделі вищої освіти, запропонованої у проєкті Стратегії розвитку вищої освіти України на 2021 – 2031 роки; розгляду викликів, можливостей та загроз, які впливають на розвиток бібліотечної галузі, на зміст та форму неперервної інформаційно-бібліотечної освіти. Було обговорено проблемні питання базової освіти – від профорієнтації та набору до професійної самоідентифікації випускників та їхнього працевлаштування; розробці та акредитації освітніх програм, змістовному наповненню та навчально-методичному забезпеченню підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» різних рівнів, дотримання принципів академічної доброчесності тощо. Окрему увагу було

приділено дистанційному навчанню, що набуло актуальності в умовах карантинних обмежень; було проаналізовано досвід застосування активних методів, зокрема ігрових методик і кейс-методів в умовах навчання он-лайн.

17-18 листопада 2021 р. Чайка І. взяла участь в конференції «Українська бібліотечна асоціація в екосистемі нової реальності» (14 год.).

1 квітня 2021 р. заступник директора бібліотеки Кульчицька О. Я. взяла участь у семінарі-тренінгу «Усна історія: теорія і практика. Можливості бібліотек у долученні до створення усної історії».

25 лютого 2021 р. Чайка І. А. взяла участь у тренінгу «Профілактика стресу та професійного вигорання бібліотекарів», який організувала ВГО Українська бібліотечна асоціація (тренерка: Тамара Грубі, кандидат психологічних наук, психотерапевт, кар'єрний коуч, тренер, доцент кафедри практичної психології Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка).

Організовувались заняття з удосконалення фахового рівня працівників бібліотеки, які проводились відповідно до «Плану підвищення кваліфікації працівників бібліотеки на 2021 р.». Участь у заняттях брали всі співробітники, які були як слухачами, так і готували виступи на різні теми: «Дистанційна самоосвіта бібліотекарів», «Web-сайт НБ: координація роботи з інформаційного наповнення», «Редагування бази книгозабезпеченості навчальних дисциплін відповідно до силабусів курсів», «Нове в УДК: зміни та доповнення», «Місце і роль бібліотеки у житті сучасного студентства», «Формування інформаційної культури студентів як невід'ємна складова сучасної вищої освіти», «Інформаційно-аналітична діяльності бібліотеки закладу вищої освіти».

Популяризація університетської освіти та науки, профорієнтаційні та просвітницькі проєкти

В сучасних умовах робота університетських бібліотек значною мірою залежить від домінуючих у суспільстві базових цінностей. Практичний досвід свідчить про необхідність постійного творчого розвитку традиційної діяльності бібліотеки, розширення поля соціокультурної роботи, якісно нового підходу до організації культурно-просвітницької роботи, формування в суспільстві справжніх ціннісних орієнтирів. Обираючи форми і методи просвітницької роботи, НБ ТНПУ ім. В.Гнатюка віддає перевагу тим, які забезпечують можливість найбільш повно реалізувати інформаційну, комунікаційну, освітню, розвиваючу, естетичну та інші функції. Бібліотечні заходи (літературні вечори, виставки, перегляди літератури, дні кафедр, читацькі конференції, диспути, тренінги, семінари, літературні конкурси, майстер-класи, творчі зустрічі тощо) є засобами популяризації книги і читання, розкриття змісту бібліотечного фонду, збагачують духовний світ людини, сприяють розвитку її творчих здібностей і комунікативних можливостей, різноманітному дозвіллю, формують позитивний імідж бібліотеки.

Працівники бібліотеки не лише широко висвітлюють і популяризують діяльність НБ у засобах масової інформації, на власному бібліотечному сайті, у соцмережах, але й здійснюють культурно-просвітницьку роботу засобами сучасних інформаційних технологій.

Просвітницькі заходи

У звітному році було проведено 4 перегляди, 21 огляд літератури, 3 культурно-просвітницькі заходи. Організовано 85 виставок, де експонувалося 1378 прим. книг та часописів. У просвітницьких заходах взяли участь 1497 осіб.

Незмінними для популяризації університетської освіти та науки є книжкові виставки.

Тематика виставок, їх послідовність і добір літератури визначаються навчальними програмами, знаменними календарними датами тощо.

Цикл виставок «*Корифеї рідного слова*» та «*Визначні письменники світу*»:

- 25.01 «Музикант в поезії» – 130 років від д/н П. Г. Тичини (1891–1967), українського поета, перекладача, публіциста, громадського діяча.
- 1.02 «Найвизначніший прозаїк українського «розстріляного відродження» – 120 років від д/н В. П. Підмогильного (1901–1937), українського письменника і перекладача.
- 10.02 «Невмирущий талант українського слова» – 150 років від д/н Леся Мартовича (справж. Олекса Семенович Мартович) (1871–1916) – українського письменника та громадського діяча, доктора права.
- 23.02 «...А слово – струм.
А слово – зброя.
А віще слово – вічове...»
Ліна Костенко
– 150 років від д/н Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач-Квітки, (1871–1913), видатної української письменниці, перекладача, поетеси, громадського діяча.
- 5.03 «Зламана доля, та не скорена воля» – до дня народження Тараса Шевченка (1814–1861), видатного сина українського народу, поета, художника (54 перегляди на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=Qt4pomggnmU>, 62 – у facebook <https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/343325390338342/>).
- 24.03 «Епоха. Життя. Творчість» – 150 років від д/н Генріха Манна (1871–1950), німецького письменника, політичного діяча.
- 12.05 «Під тягарем камінного хреста» – 150 років від д/н В. С. Стефаніка, (1871–1936), видатного українського письменника-новеліста, громадсько-політичного діяча.
- 1.10 «Для бою народжений» – 115 років від д/н І. П. Багряного (спр. прізви. Лозов'ягін) (1906–1963), українського поета, прозаїка, публіциста, політичного діяча.
- 1.11 «Поетеса у прозі, прозаїк у поезії» – 160 років від д/н Дніпрової Чайки (справжнє ім'я Людмили Олексіївни Василевської-Березіни, 1861–1927), української письменниці та поетеси.
- 24.11 «У пошуках сенсу життя» – 140 років від д/н Стефана Цвейга (1881–1942), австрійського письменника, критика.
- 1.12 «Живописець правди» – 90 років від д/н Григора Тютюнника (1931–1980), українського письменника-прозаїка.
- 27.04 Виставки циклу «**Історія, традиції і звичаї українського народу**»:
«Сорокаденний піст уже позаду.
Надходить Воскресіння – світлі дні.
Церква прочан запрошує, громаду,
Щоб освятили кошики свої.
– Христос Воскрес! – лунає звідусюди.
У відповідь:– Воїстину воскрес!
Святкують Паску православні люди.
І Божя Ласка котиться з Небес» – до Великодня.
- 20.08 «30 років. Три десятиліття
Незалежна, Україно, Ти!
Та чи всі твої, Матусю, діти
Гідними і праведними є?!» – до Дня Незалежності України (1991) (20 переглядів у facebook https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/441314937040897/?_so=_channel_tab&rv=_all_videos_card)
- 11.10 «Слава ваша – невмируща» – до Дня українського козацтва
Цикл виставок «**Визначні історичні постаті**»:
- 23.06 «Найдавніший учень М. С. Грушевського» – 135 років від д/н І. П. Крип'якевича (1886–1967), видатного укр. Історика.
- 15.09 «Подвижник «української ідеї» – 180 років від д/н М. П. Драгоманова (1841–1895), укр. публіциста, історика, філософа, літературознавця, фольклориста.

Виставки, присвячені **визначним діячам національної науки та культури:**

- 16.02 «Слово в душі, душа у слові» – 165 років від дня народження С. Ф. Русової (1856–1940), української громадської, культурно-освітньої діячки, педагога, однієї з організаторів українського жіночого руху.
- 25.02 «Педагогіка істини, краси і добра» – 195 років від д/н П. Д. Юркевича (1826–1874), українського філософа і педагога.
- 2.04 «Чародій української музики» – 140 років від д/н Д. М. Ревуцького (1881–1941), українського композитора, музикознавця, фольклориста, літературознавця.
- 12.04 «Дім на піску видатної просвітительки» – 180 років від д/н Христини Алчевської (1841–1920), українського педагога, організатора народної освіти.
- 4.05 «Мойсей психоаналізу» – 165 років від д/н Зігмунда Фрейда (1856–1939), австрійського психолога і невролога, який вивчав людське несвідоме.
- 5.05 «Корифей української етнографії» – 150 р. від д/н В. М. Гнатюка (1871–1926), укр. етнографа, фольклориста, мовознавця, літературознавця, мистецтвознавця, перекладача та громадського діяча.
- 14.07 «Співець народної музи» – 150 років від д/н Ф. М. Колесси (1871–1947), укр. вченого, фольклориста, музикознавця, композитора.
- 25.08 «Українець світового масштабу» – 80 років від дня народження Б. С. Ступки (1941–2012), народного артиста СРСР, українського актора, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка (1993), Героя України (2011).
- Тематичні виставки циклу **«Люби і знай свій рідний край»:**
- 3.03 – *«Йому завжди буде двадцять шість...»* – 125 років від д/н Т. Л. Бойчука (1896–1922), українського живописця, уродженця села Романівка на Тернопіллі.
- Тематичні виставки **різної тематики:**
- 17.02 *«Майдан, скажи, за що Твої Герої
Такими молодими полягли,
А вороги не склали досі зброї
І Україна плаче за дітьми?»* – до Дня Пам'яті Героїв Небесної Сотні
- 19.02 *«Як збіжаться в речення слова, –
Дивним квітом мова зацвітає.
Є благословенний той в Творця,
Хто завжди своєю розмовляє»* – до Міжнародного дня рідної мови.
- 5.04 *«Здорова людина – щаслива й бадьора.
Під силу тоді майже все.
А слабохарактерна, квола та хвора
Тягар непосильний несе»* – до Всесвітнього дня здоров'я.
- 23.04 *«Українська історія пише уроки
На трагічних сторінках життя.
Ще донині відчутні Чорнобиля кроки
Йї оживає у спогадах пам'ять людська»* – до Дня Чорнобильської трагедії (1986, 35 років від дня найбільшої техногенно-екологічної катастрофи).
- 5.05 *«Важливо в житті, щоб дорога
До отчої хати вела.
Давайте помолимось Богу,
Щоб мама здорова була»* – до Дня Матері.
- 18.05 *«Вишиванка – наш генетичний код»* – до Всесвітнього дня вишиванки
- 1.06 *«Є така професія на світі –
Це організатор-педагог.
Як любов'ю діточки зігріті, –
Сумніву не буде та тривоги»* – на допомогу педагогу-організатору.
- 27.08 *«Україна-ненька – рідний край –*

Крил ніяк не може розпустити.

Нашу ти історію вивчай.

Отчу Землю маємо любити!» – на допомогу студентам-першокурсникам.

- 27.09 «Теорію читаємо з книжок,
А практику – прийшовши на урок» – до проходження педагогічної практики.
- 3.11 «Собор Премудрості Божої» – 1010 р. з дня заснування Софії Київської (1011–2021).
- 15.11 «Страхові послуги: питання і відповіді» – до науково-практичної студентської конференції із «Страхування» (платформа Google Meet).
- 17.11 «Навіки слава Україні, героям слава навіки!» – до Дня Гідності та Свободи.
- 24.11 «Не згасне в серці пам'яті свіча» – до Дня пам'яті жертв голодомору.

Традиційними є виставки циклу «*Вітаємо ювілярів-науковців нашого університету*» У 2021 році 19 персональних онлайн-виставок організовано працівниками читальних залів разом з відділом інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення і розміщено на сайті бібліотеки у рубриці «Ювіляри університету»: **Главацька О. Л.** – 55 років від д/н, доцент кафедри соціальної роботи, спеціальної освіти і менеджменту соціокультурної діяльності (6.01); **Бармак М. В.** – 55 років від д/н, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук (11.01); **Алексієв М. М.** – 80 років від д/н, доктор історичних наук, професор кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства (8.02) (17 переглядів на каналі YouTube – https://www.youtube.com/watch?v=YFwbGf_IICa; <http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/100-kult/yviljaru/3686-vitaiemo-z-iuvilleiem-aleksiievtsia-m-m>); **Волошин О. С.** – 50 років від д/н, доцент кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін (15.02) (29 переглядів на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=-H6-MqUissA> та 44 у facebook: https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/1041584999681551/?so=channel_tab&rv=all_videos_card); **Грушко В. С.** – 55 років від д/н, доцент кафедри філософії та суспільних наук (16.04); **Ятищук О. В.** – 60 років від д/н, доцент кафедри історії України, археології та спеціальних галузей історичних наук (30.04); **Мішук Н. Й.** – 60 років від д/н, доцент кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін (23.06); **Дідук Г. І.** – 60 років від д/н, доцент кафедри української мови та методики її навчання (6.07); **Олексюк В. Р.** – 50 років від д/н, доцент кафедри психології розвитку та консультування (14.07); **Кікінежді О. М.** – 65 років від д/н, доктор психологічних наук, професор, зав. кафедри психології (23.07); **Павх І. І.** – 70 років від д/н, доцент кафедри машинознавства і транспорту (10.08); **Васильківська Н. А.** – 60 років від д/н, доцент кафедри філологічних дисциплін початкової та дошкільної освіти (6.09); **Задорожна І. П.** – 50 років від д/н, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови (20.09); **Дребет В. В.** – 55 років від д/н, доктор філологічних наук, професор кафедри німецької філології та методики навчання німецької мови (1.10); **Поліщук В. А.** – 70 років від д/н, доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри соціальної роботи, спеціальної освіти і менеджменту соціокультурної діяльності (18.10); (34 перегляди на каналі YouTube: www.youtube.com/watch?v=nBvr2JRWQHU&list=UU9B6-aEs-KMldrr5rkve2KA&index=8 та 78 переглядів у facebook https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/2895608377370038/?so=channel_tab&rv=all_videos_card); **Стельмашук З. М.** – 65 років від д/н, доцент, декан факультету мистецтв (29.10); (15 переглядів на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=IcGeTQGqRJK>); **Степанюк А. В.** – 65 років від д/н, доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін (2.12); (38 переглядів у facebook https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/?hc_ref=ARSJVHG42fF7QiKpymMIBctr4MRiKydGHpRAtLJtWN_HjPJX_psEaKcx3dZ-t4epdMA&fref=nf&tn=ek); **Ступінська Г. Ф.** – 65 років від д/н, доцент кафедри теорії і методики української та світової літератури (27.12).

Окрім того було підготовлено 6 вітальних листівок до знаменних дат: 3 Новим Роком та Різдвам (70 переглядів на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=Xjzi1xZSq-U&t=2s>

та 293 у facebook [https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/1520921894783378/?so=channel tab& rv =all videos card](https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/1520921894783378/?so=channel%20tab&rv=all%20videos%20card)); Міжнародним днем рідної мови (29 переглядів на каналі YouTube https://www.youtube.com/watch?v=9ArUakjN_3I і 252 у facebook: [https://www.facebook.com/126779471319947/videos/267134491655092/?so=channel tab& rv =all videos card](https://www.facebook.com/126779471319947/videos/267134491655092/?so=channel%20tab&rv=all%20videos%20card); Днем Весни (44 перегляди на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=WNep6KYt6Tw>); Днем університету (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/93-kult/vitannja/3830-vitannia-z-dnem-universytetu-2021>); Днем вишиванки (35 переглядів на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=JfxkMjnGXjg>) та Всеукраїнським днем бібліотек (51 перегляд на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=8wOnU7Lhx7g> та 193 у facebook [https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/548056289595000/?so=channel tab& rv =all videos card](https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/548056289595000/?so=channel%20tab&rv=all%20videos%20card))

Постійно діючі виставки:

- «На здобуття наукового ступеня».
 - «Студенту-практиканту».
 - «Сторінками нових книг».
 - «Перлини нашої бібліотеки».
- Упродовж 2021 року було проведено **тематичні перегляди (4):**
- 4.02 «Книга часу невідвладна» – презентація книг-дарунків Науковій бібліотеці ТНПУ А. М. Гудими, українського філософа, релігієзнавця, педагога (25 переглядів на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=iKj-jb4AQQw>).
- 5.03 «О Роду й України Березине,
Що на сторожі нашого життя.
Ти на плечах тримаєш Небо синє,
Щоб звідти не спустилася біда» – до Міжнародного дня прав жінок і миру
- 14.04 «Природа, як людина, душу має,
Яку щоденно скривджуємо ми:
Хтось у водойми пластик викидає,
Інший безжально зрубує ліси.
А Небо мовчки ще спостерігає.
Та зовсім недалекий вже той час,
Коли Земля та Небо запитає.
– Навіщо відвернулися від нас?» – до Дня довкілля.
- 4.11 «Віра серця його не померкне» – 210 років від д/н Маркіяна Шашкевича (1811–1843), українського (галицького) пророка («Будителя»), письменника, поета, духовного просвітителя.
Підготовлено **бібліографічні огляди** літератури (7):
- 22.02 «Живе й вовіки житиме пречисте
Серед славетних Лесине ім'я» – 150 років від д/н Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач-Квітки, 1871–1913), видатної української письменниці, перекладача, поетеси, громадського діяча.
- 10.05 Відео-огляд літератури «Йому вклоняється світ» – 85 років від д/н І. С. Марчука (1936), українського живописця, народного художника України (94 на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=Flr9c4DcnFM&list=UU9B6-aEs-KMldrr5rkve2KA&index=23> і 54 перегляди у facebook [https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/768420377202827/?so=channel tab& rv =all videos card](https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/768420377202827/?so=channel%20tab&rv=all%20videos%20card)).
- 4.06 «Людина – частинка Природи.
Людина – це Боже Дитя.
А що, як нема між них згоди?... –
Нависне над світом біда» – до Всесвітнього дня охорони навколишнього середовища.
- 1.09 «Професія педагога: витоки і сьогодення» (з фонду рідкісних видань) – до Дня вчителя.

- 28.09 Відео-огляд літератури *«Хтось скаже, що не популярно
Тепер в бібліотеку йти.
Повір: ці висновки примарні,
Бо Книга житиме віки!»* – до Всеукраїнського дня бібліотек
(<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/93-kult/vitannja/4134-vitannia-z-dnem-bibliotek-2021>).
- 15.11 *«За Незалежність, Гідність та Свободу
Майдан в 13-тім стояв
Як символ волелюбності народу.
Та ще ідол байдужості не внав»* – до Дня Гідності та Свободи.
- 18.11 Відео-огляд літератури
*«Професій на світі багато.
Свою, до душі, обери.
Щоб будні життєві, як свято,
Спокійно й щасливо пливли»* – до Дня відкритих дверей у ТНПУ ім. В. Гнатюка
(57 переглядів на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=ovaeteuKXdw>).

4 лютого у науковій бібліотеці відбулася зустріч ректора ТНПУ імені Володимира Гнатюка проф. Б. Б. Буяка, першого проректора проф. Г. В. Терещука з доктором мед. наук, проф. Тернопільського національного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського Арсеном Арсеновичем Гудимою та проректором з науково-педагогічної та лікувальної роботи, доктором мед. наук Степаном Йосиповичем Запорожаном на презентації подарованих бібліотеці книг (понад 200 примірників), українського філософа, релігієзнавця, педагога Арсена Миколайовича Гудими (<http://www.library.tnpu.edu.ua/index.php/kulturno-prosvitnytska-robota/92-kult/arxiv/3696-prezentatsiia-podarovanykh-knyh>; <https://www.youtube.com/watch?v=iKj-jb4AQQw>; <https://www.youtube.com/watch?v=bQOO68XWHzc>).

22 лютого до 150-річчя від д/н Лесі Українки (Лариси Петрівни Косач-Квітки, 1871–1913), видатної української письменниці, перекладача, поетеси, громадського діяча факультет філології та журналістики разом з Науковою бібліотекою презентували усім бажаючим **online-читання**:

*«Вона прийшла до нас не випадково,
Дарована є Небом для Землі.
Завжди правдиве, віще, мужнє Слово –
Це зброя наймогутніша Її»* (110 переглядів на каналі YouTube

<https://www.youtube.com/watch?v=Y9egkmgP2Ec> і 865 у facebook https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/288571052726694/?so=channel_tab&rv=all_videos_card).

1. *«...А слово – струм.
А слово – зброя.*

- А віще слово – вічове...»* (Ліна Костенко) – розгорнута виставка літератури (підготувала провідний бібліотекар відділу обслуговування Шанайда О. І.)
2. *«Масштаб особистості вражаючий, величина – космічна»* – вступне слово доцента кафедри теорії і методики української та світової літератури Вашків Л. П.
 3. *«Це ж так велично – Леся Українка – Народу українського душа!»* – літературно-музична композиція:
 - *«Давня весна»* (сл. Лесі Українки, муз. Сергія Котовського) – співає студентка групи УФ-32 Кіцак Тетяна;
 - *«Товаришці на спомин»* – вірш Лесі Українки читає студентка групи УФ-32 Бондаренко Анастасія;
 - *«Надія»* – вірш Лесі Українки читає студентка групи УФ-32 Бетлей Василина;
 - *«Уста говорять: він навіки згинув!...»* – вірш Лесі Українки читає студентка групи УФ-31 Веретюк Анастасія;
 - *«До мого фортепіано»* – вірш Лесі Українки читає студентка групи УФ-32 Григорович Вікторія;
 - *«Коліскова»* (сл. Лесі Українки, муз. Якова Степового) – співають студентка групи УФ-32 Лісова Зореслава та її мама Лісова Зоряна Ігорівна;
 - *«Відповідь»* – вірш Лесі Українки читає студентка групи УФ-32 Джинджириста Соломія;
 - *«Горить моє серце, його запалила...»* – вірш Лесі Українки читає студентка групи УФ-32 Маслюх Ілона;
 - *«Крізь плач, і стогін, і ридання...»* – вірш Лесі Українки читає студентка групи УФ-32 Фельц Ольга;
 - *«Ця жінка – купина неопалима. Це – мужності взірць! Це – моноліт!»* – вірш-присвята і презентація (автор вірша Зіновія Ірик, автор презентації Галина Гулей) – читають працівники бібліотеки Шанайда О. І. та Ірик З. Й.
 4. *«Живе й вівіки житиме пречисте Серед славетних Лесине ім'я!»* – огляд літератури (підготувала бібліотекар Сенів О. Р.)
 6. *«А моя Леся Українка!...»* – прикінцеве слово доцента кафедри теорії і методики української та світової літератури Царик Л. І.

Майже тисяча переглядів *online-читання* є свідченням того, що Леся Українка – воістину унікальна особистість, що, зі слів доцента кафедри теорії і методики української та світової літератури Царик Л. І. «випередила свій час на століття. Україна dorостає до Лесі Українки. Дай, Боже, щоб цей процес відбувся якомога швидше». Хочеться вірити, що так воно і станеться.

Усі, що уважно переглядали відео-проект, мали змогу доторкнутись до багатогранного світу творчості Лесі Українки, збагнути велич цієї Людини, її духовний аристократизм, відчуті силу Слова Поетеси та пройнятісь незламністю і силою волі цієї мужньої жінки. Слухаючи пісні, поезії Лесі Українки у декламуванні студентів третього курсу факультету філології та журналістики, що так трепетно, ніжно, душевно торкались наших сердець, відчувалось, як з висоти вічності Лесина душа огортала кожного присутнього.

Доповіді доцентів кафедри теорії і методики української та світової літератури Вашків Л. П. і Царик Л. І. красномовно засвідчили глибину мислення і масштаб особистості унікальної української письменниці.

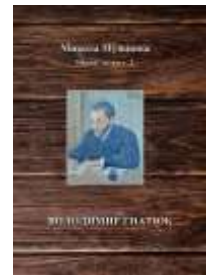
Важливою була участь працівників бібліотеки, які підготували розгорнуту виставку та провели огляд літератури (Шанайда О. І. та Сенів О. Р.). А вірш-присвята Лесі Українці (автор Зіновія Ірик) на фоні презентації про життєвий шлях поетеси ще раз спонукав замислитись над Величчю цієї Людини, яка прожила недовге, але таке вартісне життя, ставши для кожного із нас тим Дороговказом, згідно якого маємо жити та будувати свою Україну.

У травні до 150-річчя від дня народження В. М. Гнатюка (1871–1926), українського етнографа, фольклориста, мовознавця, літературознавця, мистецтвознавця, перекладача та громадського діяча в науковій бібліотеці було організовано розгорнуту книжкову виставку праць нашого славетного земляка *«Корифей української етнографії»*. В Освітньому хабі ТНПУ імені В. Гнатюка у змішаному форматі (офлайн і онлайн) 11–12 травня проходила Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю *«Володимир Гнатюк в європейському науковому просторі»* (https://tnpu.edu.ua/news/5854/?sphrase_id=30123). Директор бібліотеки Чайка І. А. виступила на конференції з презентацією нового проєкту бібліотеки «Гнатюкіана в цифровому просторі», в межах якого створено близько 300 веб-сторінок, 17 рубрик, підключено 850 посилань, 600 е-документів праць В. Гнатюка та дослідників його наукового доробку, 111 фотографій тощо.

21 вересня було проведено відкриту лекцію для студентів 1 та 3 курсів факультету філології та журналістики, присвячену 150-річчю з дня народження В. Гнатюка. Провели лекцію доктори філологічних наук, професори кафедри теорії та методики української та світової літератури Зоряна та Мар'яна Лановик.

Студенти мали нагоду дізнатися про патрона ТНПУ, непересічну особистість, етнографа та фольклориста, літературознавця, мовознавця, редактора, науковця Володимира Гнатюка, завдяки якому українська фольклористика стала міжнародним доробком та про його внесок у розвиток українського народознавства. Директор бібліотеки Чайка І. А. презентувала видання, присвячені життю та діяльності В. Гнатюка із фондів наукової бібліотеки університету, а також другий том зібрання праць вченого-україніста, доктора філологічних наук, дослідника творчості В. М. Гнатюка Мушинки Миколи Івановича *«Володимир Гнатюк»*, подарований автором університету та науковій бібліотеці.

До Дня Гідності та Свободи працівниками залу суспільної літератури 17 листопада було підготовлено мистецький *онлайн-захід*:

«Свободу не можна купити.

Гідність не можна знайти.

Якщо по совісті жити, –

Будемо зватись Людьми!» – (86 переглядів на каналі YouTube

https://www.youtube.com/watch?v=OCL_P9dlqSM та 131 перегляд у facebook

https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/223931683134840/?so=channel_tab&rv=all_videos_card).

1. *«Навіки слава Україні,
Героям слава навіки!»* – розгорнута виставка літератури (підготували провідний бібліотекар Нагачевська Н. Я. та завідувач сектору Німець О. Й.).

2. *«Згадаймо тих, хто за Свободу встав.
Хто рабську з себе скинув кожушину...
Зробити треба ще багато справ,*

Щоб українську зберегти родину!» – вступне слово (провідний бібліотекар Нагачевська Н. Я)

3. *«Свобода! Гідність! Незалежність!*

Майдани! Люди і Народ!

Й слова, які їм протилежні:

Це – рабство, підлість, різний зброд» – виступи учасників заходу:

– *події, що зробили нас українцями* – виступ кандидата історичних наук, доцента кафедри всесвітньої історії та релігієзнавства Секо Я. П.;

– *двадцять першого листопада – особливий день...* – роздуми про тогочасні події ст. гр. ІС-41 Волоцюги Олександрі;

– *ми дорослішали на очах...* – спогади про революційні події 2013–2014 років ст. гр. ІС-41 Дуплі Соломії.

– «Україна» – вірш на фоні презентації (автор поезії Марія Зубрій, автор презентації Галина Гулей) читає Нагачевська Н. Я.

– «*Революція Гідності*» – вірш на фоні презентації (автор вірша Жанна Дмитренко, автор презентації Галина Гулей) читають працівники суспільного залу Німець О. Й. та Дзюнь Х. Б.

4. *«За Незалежність, Гідність та Свободу*

Майдан в 13-тім стояв

Як символ волелюбності народу.

Та ще ідол байдужості не вправ» – огляд літератури до Дня Гідності та Свободи (провела Нагачевська Н. Я.).

Продовжується плідна співпраця читальних залів з географічним факультетом, що вже стало доброю традицією. 15 листопада 2021 року на платформі Google Meet відбулася науково-практична студентська **конференція «Дослідження особливостей різних видів і аспектів страхування»**.

Модератором та організатором конференції була Альтгайм Любов Богданівна – к.г.н., доцент кафедри географії України і туризму. Зі змістовними доповідями виступили студенти третього курсу географічного факультету групи Т-37.

Наукова бібліотека вже кілька років поспіль бере активну участь у конференції. Відео-презентацію розгорнутої книжкової виставки «*Страхові послуги: питання і відповіді*» підготували зав. сектору бібліотеки Гулей Г. Б. і провідні бібліотекарі Шанайда О. І. та Нагачевська Н. Я. (31 перегляд на каналі YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=oMQJJV-gSZI> та 90 переглядів у facebook https://www.facebook.com/library.tnpu.edu.ua/videos/424783809362232/?_so_channel_tab&_rv_all_videos_card). Із вступним словом виступив кандидат географічних наук, доцент кафедри географії України і туризму, декан географічного факультету Кузишин А. В. Доповіді учасників конференції:

– *Страхування життя* – студент групи Т-37 Жуков Назарій

– *Медичне страхування* – студентка групи Т-37 Шпунт Марія

– *Проблеми страхування* – студентка групи Т-37 Романська Діана

– *Важливі етапи та умови страхування* – засновник і директор туристичної агенції «СонцеВид-Тур» Дрозд Н. Ю.

Соціальний проєкт

З 2019 року на території бібліотеки працює розважально-ігрова кімната «Дитяча мрія» (для дітей віком від 3 до 11 років). Цей проєкт, розроблений працівниками бібліотеки (Лохвицьким О. В. і Карепінь О. О.), є переможцем конкурсу соціально-інноваційних проєктів, який проводився в університеті 16-19 грудня 2018 р. за сприяння Британської ради.

У 2021 році дитяча кімната використовувалася для учнів початкових та середніх класів, які перебували в дитячому літньому

таборі «Промінчик». З дітьми професійно працювали студенти факультетів педагогіки і психології, іноземних мов, музичного мистецтва і фізичного виховання. Працівники бібліотеки організували пізнавально-оглядові екскурсії «Книжкова країна» для дітей всіх груп табору.

Міжнародна співпраця

У 2021 р. університет став партнером Байройтського університету (Німеччина) у проєкті «Leapropolis+: За допомогою цифрових медіа до міжнародного навчального досвіду». 20 жовтня 2021 р. відбулося ознайомлення його керівника Ніколая Тойфеля (Байройтський університет) із діяльністю різних структурних підрозділів університету. Директорка бібліотеки І. Чайка познайомила керівника проєкту здобутками наукової бібліотеки університету в напрямку діджиталізації. Було обговорено можливі напрями участі бібліотеки в спільних проєктах.

Товариство Українців Самостійників (ТУС, Едмонтон, Канада) в особі Emill Yereniuk вже декілька років підтримує бібліотеку університету, періодично надсилає книги, які допомагають у забезпеченні навчально-виховного процесу, сприяють удосконаленню володіння англійською мовою здобувачами вищої освіти. У 2021 році було отримано книги британської письменниці, сценаристки Джоан Роулінг про пригоди Гаррі Поттера (7 томів з DVD video), канадської письменниці Маргарет Етвуд, англійського письменника, автора шпигунських трилерів Джона Ле Карре та багатьох інших сучасних англомовних письменників. Особливо цінними є видання про життя української діаспори в Альберті, книги з мистецтва «Flowers of the Bible», «The Mountain Artisans Quilting Book», «Modem Art Movements» та ін. (всього бдизько 100 примірників).

Спілка піонерів України Альберти (Едмонтон, Канада) в особі Jars Balan в рамках співпраці з університетом надіслала збірки творів українських письменників з діаспори, збірки творів Ганни Черинь, книгу про Українські церкви Альберти та багато ін.

Матеріально-технічна база бібліотеки

Важливою складовою комфортності бібліотечного середовища, що забезпечує зустріч користувача бібліотеки з предметом його інформаційних потреб, є організація матеріально-технічної бази бібліотеки.

Матеріально-технічна бази бібліотеки – це приміщення, меблі, засоби зв'язку (телекомунікації), відеотехніка, копіювально-розмножувальна і комп'ютерна техніка, видаткові матеріали тощо.

Приміщення бібліотеки відповідає всім нормам.

Для читачів працюють читальні зали: загальний зал, зал суспільної літератури, зал філологічної літератури і видань іноземними мовами, дисертаційний читальний зал, зал рідкісних і цінних видань, зал електронних ресурсів.

Організація бібліотечного простору читальних залів забезпечує можливість контролю за розміщеними в них фондами і спостереження за користувачами з робочого місця бібліотекаря.

Територія читальних залів все більше використовується для організації культурно-дозвіллевих заходів та акцій. З 2020 р. функціонує освітній хаб (90 місць) – презентаційно-тренінгово-виставково-розважально-навчальний центр з комфортними умовами та необхідними технічними ресурсами для реалізації проєктів прогресивних, креативних експериментаторів та імплементації освітніх змін.

У читальному залі філологічної літератури і видань іноземними мовами є куточок релаксації з комфортною зоною відпочинку.

Кількість комп'ютерів	76
у т.ч. к-ть серверів	3
Кількість автоматизованих робочих місць (АРМ)	73
у т.ч. АРМ для співробітників	36
АРМ для користувачів	40
К-сть комп'ютерів з доступом до Інтернету	73
у т.ч. для користувачів	40
К-сть копіювально-розмножувальної техніки (КРТ), всього	13
у т.ч. сканерів	1 планшетний, 8 штрихкоду
у т.ч. принтерів	1 лазерний, 1 матричний, 1 штрихкоду
БФП (багатофункціональні пристрої)	1
Проектор	1
Телевізор	1

Нове у роботі бібліотеки

Бібліотека упроваджує сучасні технології і розвиває інформаційні ресурси, розширює номенклатуру бібліотечно-інформаційних послуг, удосконалює форми і методи бібліотечної роботи. Реалізуючи концепцію відкритого доступу до результатів наукових досліджень, розвиває інституційний репозитарій, електронну базу корисних посилань на інформаційні інтернет-ресурси інших бібліотек, видавництв, освітні портали тощо; сприяє представленню публікацій науковців університету для індексування в міжнародних реферативних базах та пошукових системах (Scopus, GoogleScholar та ін.), активно розвиває вебліографію (вид бібліографічної діяльності, що забезпечує облік та впорядкування різноманітних за змістом і видами електронних ресурсів інтернету для полегшення інформаційно-пошукової діяльності користувачів) (<http://library.tnpu.edu.ua/index.php/dlya-avtoriv-publikatsij/naukovtsi-tnpu>, <http://library.tnpu.edu.ua/index.php/internet-resursu>, http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/TopicDescription?topic_id=115612).

Велика увага приділяється розвитку публікаційно-видавничої та е-архівної діяльності, посиленню мас-медійної концепції в роботі бібліотеки, відбувається активне наповнення відео-контентом YouTube-каналу бібліотеки (<https://www.youtube.com/channel/UC9B6-aEs-KMldrr5rkve2KA>).

Працівники бібліотеки розпочали роботу над новим проектом бібліотеки «Гнатюкіана в цифровому просторі», в межах якого створено близько 300 веб-сторінок, підключено 850 посилань, 600 е-документів праць В. Гнатюка та дослідників його наукового доробку тощо. Мета проекту – єдине вікно вільного й відкритого доступу до праць В. Гнатюка та про В. Гнатюка (https://tnpu.edu.ua/news/5854/?sphrase_id=30123).

Формування бібліотекою університету фонду електронних ресурсів, оснащення комп'ютерами і ноутбуками, безкоштовний доступ до Інтернету, наявність програмного забезпечення для автоматизації бібліотечних процесів та ведення електронного каталогу, сприяли швидкій та ефективній переорієнтації обслуговування читачів з режиму offline на режим online в умовах оголошеного карантину і змішаної форми навчання студентів.

Директор наукової бібліотеки
канд. пед. наук

Чайка І. А.